

- 6. Pro transactione sufficit timor litis.
- 7. Transactio cum auctoritate superioris magis afficit.
- 8. De rescissione transactionis, ratione lesionis.
- 9. Quod iuramentum tollat omne obsequium juris Civili.
- 10. Quando iuramentum non valdet pactum de non dividendo.
- 11. De eodem, & quale pactum perpetue communionis reser- vandatur.
- 12. De invalida conventione super mandato irrevocabili.
- 13. Quod communio quoad administrationem sub uno, non importet talem communionem.
- 14. Expediit ut administratio sit penes unum potius, quam penes plures.
- 15. Clericatus operatur incapacitatem feudi.
- 16. De reservatione in proximis successurum.
- 17. De prohibitione conventionum super feudis sine assensu.
- 18. De distinctione confirmationis in forma communi, vel specifica.
- 19. Divisiones in feudis dividuis fieri possunt etiam inaequales inter successores.
- 20. Quare non debeant adhereri in his feudis doctrina Regnicolarum.
- 21. De unione feudorum, & an importet alienationem.

D I S C. CXX.

O bventis ob mortem patris in tres fratres plaribus feudis antiquis pacti, & providentia dividuis ad formam juris Longobardorum, pluribusque bonis allodialibus paterna hereditatis, inita fuit inter eos conventio, ut, si feudum natura non immutata, & abique praedictio, vel alienatione investituram, pro eorum iure solo personaliter, in communi ad vitam perseverare deberent, neque ad divisionem provocare, praeterquam in casu legitima successione, superfluum in portione deficientis, facta inter eos quaedam reddi quae repartitione, cum protestatione, ut exinde ipsorum bonorum in substantia divisio facta non censeretur, iudicialionem, ac administrationem feudorum, cum mandato irrevocabili committendam, cum ordine primo geniturae, illi majori natu, qui praesens esset, cum autem ad aliquod tempus tertio genitus, extrajudicialiter, adversus dictam fructuum repartitionem, tanquam competens inaequalem, reclamasset, hinc se interponente quodam Principis supremo Magistratu, vel Ministro, ex illius declaratione, & consilio facta ad favorem dicti tertio geniti quodam augmento, devenit est ad concordiam, per quam dicta prior conventio confirmata fuit, cum amplissimis clausulis, & verbis, quicunque exceptioni, vel praetentioni renunciando, dicta concordia per illum Supremum Senatium, qui Principis vice has partes gerere solet, approbata, & confirmata fuit, longamve annorum decem, & ultra pacificam habuit observantiam; adhuc tamen eodem tertio genito agere ferente, quod tot feudorum commodum divisibilium iudicialionem, & administrationem omnino denudata viveret, consilium idem in partibus ab aliquibus juris consultis petiit super modo recedendi ad praefata conventionem, atque super consiliis desuper datis efformato quodam restricto, seu discussu, meum desuper expeditum fuit votum, tam pro validitate, quam pro directione.

In praefato autem restricto, seu discussu, restringebatur punctus ad materiam text. in *l. in hoc iudicium, §. si conveniret, ff. de commun. dividui*, ubi disponitur, quod pactum de non dividendo, sed permanendo in communi, temporale quidem valet, perpetuum vero non.

Super huius vero textus intelligentia, vel praxi, DD. duas efformant quaestiones; unam scilicet, an conventio ad vitam pacificum, absque omnimoda perpetuitate in successoribus, temporalis, vel perpetua dicenda sit; & alteram, an iuramentum cessare faciat huius legis dispositionem etiam in casu prohibito perpetuitatis, juxta terminos textus in *cap. cum contingat, de iure iuran. & cap. per vestras, de donat. inter vir. & uxor.* Atque super utraque quaestione pro generali scribentium consuetudine nil penes pacificum relinquendi, varie habentur opiniones, aliis, affirmantibus, aliis vero negantibus, & aliis distinguentibus, ex his, quae antiquioribus relatis habentur hinc inde plene deducta per Gutierrez. *de iuram. cap. 58. num. 16. & 17. Scraphin. eodem tract. prohil. 58. a num. 6. Thelaur. & addit. dec. 142. Michalot. de fratribus part. 2. c. p. 37. Fontanell. de pact. claus. 4. gl. 9. part. 2. num. 106. & segg. Arias de Mela*

lib. 3. var. cap. 28. nu. 17. Urceol. consule. 72. n. 21. Rot. apud Ottob. decy. 96. num. 15. & decy. 4. part. 14. recent. Ideoque supponendo, quod magis communis opinio esset, ut conventio ad vitam, perpetua potius quam temporalis dicenda esset, quodque posita invaliditate, ratione perpetuitatis, iuramentum non sanaret defectum, credebant impugnationi locum fore.

Item breviter, & quasi obiter absque rationum discussu, vel authoritatum citatio, insinuant etiam conclusionem, quod mandatum majori natu per dictam conventionem datum ad administrandum, de sui natura sit quoadcumque revocabile, ideoque non deberet esse perpetuum.

Ex facto potius tamen quam ex iure, pro mea consuetudine respondi, quod utrumque fundamentum periculosum, minusque tutum videretur, quodque propterea magnum desuper sentebam difficultatem, adeo ut quoad ipsum pacificum videretur opus quodammodo desperatum; ita experiendo confutem modernorum vitium, & perpetuum damnable, ac declamandum, ad hoc ut per posteritatem haec non insecum, ad id adverteretur, in responsis, vel consiliis, seu decisionibus, assumendi scilicet quaestiones in abstracto, toraque vim constituendi in perquirendo authoritates, praesertim modernorum de illa materia agentium, earumque magnum cumulum, seu pom-pam faciendi, abique debita reflexione ad facti circumstantias particulares, ex quibus pendet inspectio, an authoritates congrue applicentur, necne.

Ex praemis factis etenim scriptoribus, ac aliis de materia agentibus patet, utrumque articulum esse dubium super intelligentia dicti textus in *§. si conveniret*. Pro etiam dubium est secundum punctum super validitate promissae irrevocabilitatis mandati, ut patet ex his quae habentur in specie deducta *sub tit. de tutor. & administr. disc. 20.*

Ista itaque dubietate posita, advertentem, quod ubi etiam re integra, in utroque puncto, subliterari posset opinio super invaliditate actuum, quodque illi non essent obligatorii, sed revocabiles; adhuc tamen, dum istud dubium iam promotum fuit, atque desuper excitata extrajudicialis controversia, eaque posita per transactionem, ita praecelua remanebat omnis via, perinde ac si super huiusmodi dubio prodidisset res iudicata, cuius speciem transactio habere dicitur ex notoriis, quamvis etenim transactio ad sui validitatem exigat litem, sine qua non datur, non tamen praecisa actualitas necessaria est, sed sufficit potentia iustitiae timor, ut ad illa occurrentium, valide transigi valeat, ex insinuatione in materia, *disc. 50. de alien. & contract. prohib.* & alibi frequenter, eum sint principia plana.

Fortis vero ob duas facti circumstantias, omnem dirimentes quaestiones; primo nempe, quod transactio proprio controversiae examine, ac discussione, coram Principe supremo, vel primo Ministro, cum eius opera, consilio, & autoritate inita fuit; & secundum, quia approbata etiam ab ipso Principe per organum eius supremi Senatium, ob quas circumstantias, iunctas cum probabili dubietate articulo, transactio apta fuit adferre etiam tertius, vel successores, venientes iure suo independentem a transigentibus, ex deductis supra hoc eod. *disc. 49. Et in eius supplemento, ac etiam in *de iudic. comm. disc. 173. & sequis alibi.* Multo igitur magis in praedictum ipsorummet transigentium, qui regulariter prohibitionem habent impugnandi factum proprium, quoties magna, & pluraque enormis laeso regulanda non ex solo valore bonorum, vel iurium, sed ex estimatione dubi litis eventus, ex deduct. *disc. 50. de alien. & contract. & disc. 27. de emp. & vend. & alibi, rescindendi facultatem non tribueret.**

Et per consequens, inanis remanebat labor, desuper ad consententibus adhibitus, ad materiam text. in *dict. l. in hoc iudicium, §. si conveniret*, quoniam ille profectus esse potuisset, quatenus re integra de impugnatione ageretur, seu autem ubi per transactionem iam posita est; ac propterea consiliores moneri debent, ut prius ad factum bene reflectant, deinde vero ad ius, quoniam lex est applicando facti, non autem factum legi.

Ceterum quatenus etiam pertinet ad praefatos punctos, tam scilicet super invaliditate conventionis de permanendo in communi, quatenus admittenda esset opinio, quod conventio ad vitam perpetua potius, quam temporalis dicenda esset (super quo maturum iudicium non efformavi, utpote extra causae necessitatem); quam etiam super mandati administratorii irrevocabilis, juxta firmata in authorita-

ritatibus, & decisionibus relatis *d. disc. 20. de tutor. & administr.*

Quatenus pertinet ad aliam quaestiones iuramenti, an huiusmodi defectum sanet, seu legis prohibitionem tollat, negligendo semper exolum, ac genio adversum styllum pragmatum, more ratiocinationis insistentem in numero authoritatum, ac insipienti quoniam opinio esset magis communis; dicebam quod (quidquid plerique scriptores, vel collectores, cum consuetudine leguleica ineptia, desuper involvant) profus fabulosum est asserere, ut sola dispositio legis civilis ita distinguentis, & *d. si conveniret*, jurata conventionis invaliditatem operari debeat, cum hodie extra quaestiones sit etiam in foro locali, sive, ut nostri dicunt, in terris Imperii, iuramentum cessare faciat cuiuscumque legis positiva prohibitionem, quoties non sit contra bonos mores naturales, vel contra bonum publicum principaliter, non autem secundario.

Eatenus igitur recipienda est opinio adimentum vim iuramenti, quatenus verificetur ratio viti naturalis, cuius respectu dicti valeat, quod sit contra bonos mores naturales, quia nempe communio inter eos, inter quos antiqua pax, & unio amplius non regat, parere valeat, ut follet, rixas, & contentiones, aliaque scandala, & inconvenientia; itaque est veraratio, cui inhiuntur DD. sequentes opinionem, ut iuramentum non sanet hunc defectum; ut (ex gr.) contingit in communi domus, & mensae, quam nostri dicunt communionem vite, dummodo tamen facti circumstantiae doceant, ut exinde dicta inconvenientia resultent, quibus aliis oportuno occurrere non valeat, ac etiam magis oportune exemplificari potest in illis pascuorum, & territoriorum communioribus, quae inter Civitates, vel Oppida fiant, cum similibus, quibus eadem ratio adapteretur.

Itaque casu locus est dissolutioni communionis, non quidem ex infestatione pacti, & conventionis, juxta dictae legis Civilis dispositionem, seu distractionem, sed ex iudicis officio, fundato in alio iuris principio, quod scilicet, quando aliqua conventio, quamvis jurata, & ab initio licita, valida, & iusta, sive obligatoria, tractu temporis, vel ex aliiis contentendis, ad magnam reducatur iniustitiam, sive non cogitata, vel non praevisa scandala, & inconvenientia producat, aut producere possit, tunc debet rescindi, vel ad iustitiam, & equitatem reduci, ad text. in *cap. iustitiam de Decimis, Nat. conf. 548. nu. 36. Martin. Ant. decy. 48. nu. 13. & 14. & decy. 70. num. 3. & 4. cum aliis lib. 14. tit. de Decimis disc. 3. nu. 14.*

Alias etenim, si ita impliciter verum esset hoc assumptum, ut pactum perpetue communionis ad vitam ita bonis moribus naturalibus oppositum esset, ut neque iuramentum firmaretur; sequeretur, quod per jus positivum Ecclesiasticum induci non possit necessaria communi perpetua vite in Monasterio vitorum, seu mulierum per contractum, quod solemnissimum professio continere dicitur, quod utique vanum est asserere.

Et quoad alterum punctum invalide conventionis, super irrevocabilitate mandati, catenus revocatio, non obstante pacto, praesertim iurato, admittenda venit, quatenus iniret eadem ratio, ob quam interponitur iudicis officium, ne scilicet cogatur quis in officio summae confidentiae, ac benevolentiae habere dissidentem, ac malevolum, ex his, quae habentur *d. disc. 20. de tutor. & administr.* non autem ex infestatione actus.

Predictae vero rationes, quae super uno, vel altero motivo cadunt, nullatenus ad rem adaptantur, quoniam cum communi in feudis non inducat necessitatem vite, minusque illam fructuum, vel emolumentorum, dum eorum repartitio iam facta fuit mediante assignatione, ut supra; hinc sequi dicebam, quod ista communi remanet meret habituales, & intellectuales, iuxta illam individuatam feudorum dignitatis Lombardiae, & quae insinuat supra in Mutinen. *disc. 38. & alibi*, quod scilicet ad instar iuripatronatus, feudum dicitur individuum habitualiter, sed intellectualiter; spectato vero effectu perceptionis fructuum, & emolumentorum recipit divisionem, sic a pari.

Et utrumque in ordine ad administrationem, etiam in actu sive in exercitio communi perseveret, atque duret mandatum administratorium datum illi, qui inter praesentes sit major natu; attamen id non percutit substantiam ipsorum feudorum, minusque diminutionem juris unius, cuiusque translationem in alterum, aut necessitatem permanendi in communi, cum persona parum grata, vel habendi in mandatarium, seu administratorem suum bono-

rum malevolum, & dissidentem, eum iste administrationis ordo respiciat potius gratiam vassallorum, & iustitiae melius administrandae per unum, quam per plures, juxta insinuata supra, *disc. 9. & 10.* occasione agendi de erectione feudi dividui in primogenituram, vel ad naturam feudi individui ad formam juris Francorum, ac etiam *disc. 38. & 110.* occasione agendi de praelatione adversus extraneum emptorem; & conferunt ea, quae habentur *sub tit. de fidei. disc. 1. & segg. & praesertim disc. 6.* in materia majoratus administratorii; ac etiam habentur *sub tit. de benef. seu altero de Canon. & Capitul. ac altero de iure patron.* & idem quod *dicto disc. 1. & seg.* insinuat in materia juris patronatus familiaris, vel alterius generis, aut universitatis, quod licet sit penes omnes de familia, vel genere, laudabile tamen est, ut exercitium, vel administratio sit penes unum, puta seniore, vel per turnum, seu alternativam, distributam in annos, vel menses, aut hebdomadas, eo modo, quo in plerisque Capitulis, & praesertim in illis Basilicarum Patriarchalium Urbis laudabiliter introductum est in colationem beneficiorum, cum similibus, quoniam administrationis iustitiae, & vassallis praedictis est plurimum inconvenientium productiva pluralitas dominorum & administrantium, adeo ut iudicis officium etiam contra invitos, vel domini autoritatem interponi posse, pro huiusmodi repartitione plerique sentiant, ex relatis per Rosental. *de feud. cap. 9. concl. 56.*

Atque in aliquibus iuribus, vel praesentibus, quae habitualiter pluribus communia sint, congruit vero exercitium esse penes unum tantum, ut istud pertineat ad illum, qui inter plures sit senior, vel dignior, habendus receptum in retentione clavium arcis, vel in custodia scripturarum, sive in receptione alicujus praesentiae, ex insinuatione *tit. de heredit. & alibi pluries.*

Dictumque inconveniens administrationis iustitiae Subditorum penes plures, docet dispositio S. Concilii Tridentini, super administratione iudicialionis Sedae vacante, vel super administratione, seu exercitio illius curae animarum, quae habitualiter incumbat Capitulo, vel Collegio, ex insinuatione *sub tit. de Canonis & Capit. & sub altero de paroch. & in annot. ad Concil. Trident. cum similibus.*

Quare concludebam, quod opus pro meo iudicio videretur, vel desperatum, vel valde durum, ac difficile; sed quoniam consilium non solum pro veritate super dictis punctis petebatur, sed etiam pro directione, hinc suppeditatione alicujus remedi; idcirco insinuavi, quod ubi tertio genitus filios haberet, magis quae expediri reputaret, quod iudicialio, & administratio feudorum, spectatum ad suam portionem, esset potius penes filios, quam penes unum ex fratribus, tunc unum de duobus remediis adhibere posset; vel scilicet quatenus esset solutus, atque feuda haberet veram, & propriam naturam feudorum, ab aliqua particulari consuetudine non alterata, ut eorum incapaces sint clerici, juxta superioris deducta, *disc. 15. & seg. & 54.* se constitueret in statu Clericali, per quem, tanquam per speciem mortis civilis, successio in eius portione aperiretur filiis, qui tam de facto, quam de jure non essent obligati stare dictae conventioni, utpote meret personalis, quinimo in ipsorum pacificum vita resolutibili, quatenus res in eodem statu non permanerent, ut supra; vel quod, quatenus superpetret iusta, & probabilis occasio, puta matrimonium per aliquem ex filiis contrahendi, vel alia similia, faceret refutationem, juxta eam formam, de qua habetur supra, *disc. 76.* adeo ut habeat speciem praeventivae successione; insinuando requisitum iustae, ac probabilis occasio, ne alius dicti possit facta in fraudem, juxta ea, quae in proposito fraudulenter refutationis habentur supra, *d. disc. 76.* ac etiam incidenter occasione fraudulenter subinfestationis *disc. ubi condat.*

Post datum responsum, reflectebam, an super huiusmodi conventionibus, utpote sine Domini assensu initis, cadere posset illa infectio, quae resultat ex prohibitione text. in *cap. Imperialem de probib. feud. alien. per Federic.* quasi quod ista necessaria communi importaret speciem unionis, vel servitutis, idcirco veniret sub genere alienationis prohibita; attamen adverti, quod nullum desuper constitui posset fundamentum, quoniam quidquid sit, an in eo principatu feuda retineant rectam, ac propriam eorum naturam, ut in omnibus subiacent legibus feudalis; & praesertim dictae prohibitioni contentae in *cap. Imperialem*; adluc tamen, quatenus Domini assensus fuisse necessarius, ille adesse videbatur in praedicta approbatione secunde conventionis factae per illum supremum Senatium, qui Principis vice huiusmodi actus in eo principatu explicat, potissimum dum non

fuit approbatio ad simplicem supplicationem, nulla prævia causæ cognitione, dum præcessit cognitio, ac iudicium supremi Magistratus, vel Ministrî ejusdem Principis; ad insitit eorum quæ alibi pluries insinuat in materia confirmationis Apostolicæ, vel alterius Principis in forma communi, vel specifica, pro majoribus effectibus, & operationibus magis unius, quam alterius, quod scilicet, quamvis ad effectum, ut dicatur in forma specifica, requiratur insitio tenoris, sine qua dicitur in forma communi, adhuc tamen si (exemplificando in confirmatione Apostolica) ea sequatur, prævia cognitione, & examine, per aliquam Sacram Congregationem ordinariam, seu extraordinariam, & particulariter deputatam, tunc dicitur in forma specifica, cum similibus.

Verum deficiente etiam ista circumstantia, adhuc non videbantur adaptabiles isti termini, quoniam in feudis dividuis, inter agnatos comprehensos in investitura, præsertim verò proximos, & actuales (successores, divisiones, vel distribuentes, & quæcumque alia conventionis fieri possunt sine assensu, etiam inæquales, quinimò quod feudum ad unum tantum pertineat, & in ejus portione cadat, ex plenè relatis per Rosent. de cap. 9. conel. 53. ubi ad facietatem concordantes, ex quibus etiam patet, quod facultas dividendi, ponitur in questione, quasi quod magis connaturalis & congrua sit communitio; ac propterea desuper nullatenus deduci, vel ponderari possunt scriptores feudales Regnorum utriusque Siciliæ; tum quia, ut pluries advertitur supra, disc. 49. & in aliis, ob longè strictiorem prohibitionem, resultantem ab illorum Regnorum lege particulari ejusdem Frederici in constitutione incipiente, *Constitutionem Divæ memoris*, non potest ab illis feudis inferri ad alia; tum etiam quia in illis feudis cessat occasio hujusmodi questionum in radice ob eorum diversam naturam, dum sunt individua ad formam juris Francorum, unde propterea ea verificari possent in illis nimium raris, parumque qualificatis feudis in Aprutio, & in Cilento, quæ adhuc eandem antiquam retinent naturam dividuam ad formam juris Longobardorum.

Ac etiam quia ista conventio est merè personalis cum expressa protestatione non alterandi naturam feudorum, & investiturarum, sed solum pro jure personali, ideoque intransita, quæ in materia alienationis commoditatis, vel alterius juris personalis habentur supra, disc. 61. & 110. & in aliis pluries; tunc etenim ratio dubitandi cadere possent, quando fieret illa formalis unio feudorum, de qua ejusque effectibus pro cæteris agit Rovit. super pragmat. in tit. de titularum abusu pag. 1. num. 78. & seq. num. 89. & seq. ad eum unio percuteret substantiam ipsorum feudorum, unde de pluribus efficeretur unum, suppressa natura, vel qualitate aliorum, quæ ita fierent prædia, vel accessiones illius feudi, cui unio subjectiva fieret, cum tunc actus importaret formalem alienationem, ex iis, quæ in materia unionis beneficiorum habentur sub tit. de Paroch. & parochiis, & in disc. 1. de alienat. & contrah. prohibis.

NEAPOLITANA ADOHÆ, SEU TAXÆ, PRO CREDITORIBUS PATRIMONII PRINCIPIS MINERVINI CUM REGIO FISCO.

Consilium pro veritate, seu directione.

An devoluto feudo, affecto debitis cum Regio assensu contractis per feudatarium, pro quorum satisfactioe ipsum feudum vendendum sit, continuari debeat in eadem taxa antiqua adoha, seu donativi, vel potius fieri possit taxa nova, juxta præsentem statum ipsi creditoribus præjudicialis.

S U M M A R I U M.

- 1 Falli feris.
2 Quod non expeditur questionem assumere.
3 De adoha, vel donativo, quod solvitur per Barones super feudis.
4 De consensione, quod debita contracta cum assensu darent etiam post devolutum feudum.
5 De casu questionis, ut in præjudicium creditorum fieri non possit nova taxa.

- 6 De potestate, seu voluntate Principis præjudicandi tertio, ejusque jus tollendi.
7 Damnatur scribendi modus super illis rebus, quæ debent præsupponi.
8 Quando congruat scribendo assumere rerum principia, & originem.
9 Quid importet onus adoha, vel donativi.
10 De consensione, de qua num. 4. & an procedat in Curia Romana.
11 Quod inutilis ad rem sit dicta questio.
12 Ad quem effectum antiquitus disputaretur ista questio super tempore taxæ faciende.
13 De moderna decisione Regia, ut fieri debeat taxa nova.
14 De intelligentia hujus decisionis, eo quod non percutiat casum præjudicii creditorum.
15 Reputatur vera opinio, de qua n. 4. & de ratione.
16 Sed jus creatorum non impedit devolutionem, neque tollit onera contractibus feudis.
17 Et quid operetur assensus, & de ejus effectibus.
18 De eodem, de quo num. 16.
19 & 20. De aliis considerationibus in idem.
21 De potestate Principis supplantandi successorem.
22 De axiomatibus generalibus in idem.

D I S C. CXXI.

Formato eo concursu creditorum in S. Consilio Neapolitano super patrimonio Principis Minervini, de quo habetur actum sub tit. de credito disc. 27. cum inter alios ejusdem patrimonii effectus, essent tria feuda Civitatum, Minervini, & Lavelli, & Oppidi Spinæ autæ, vulgò Spinazzola; præfatus verò Princeps debitor legitimo feudi succedere, tam actuali, quam sperato careret, unde propterea verificaretur illa devolutio imminencia, de qua supra hoc eod. tit. disc. 1. Hinc proinde imminente ad instantiam creditorum cum assensu corruptum feudorum substantiatione, ut ex pretio satisfieri eis posset; se opposuit Regius Fiscus, petendo deberi prius fieri novam taxam servitii, vel oneris feudalis, quod sub adoha, vel donativi nomine, ibi explicatur, eandem taxam regulando juxta fructuum statum, vel valorem præsentem, longè majorem, unde propterea ex hujusmodi oneris notabile augmento, magna nimiumque notabilis resulerat diminutio pretii in creditorum præjudicium, dum ita debitoris patrimonium, quod etiam sine hac deductione non erat pro omnibus idoneum, longè minus evaderet; ideoque creditores opus assumpsissent, ut continuari deberet in eadem taxa antiqua; cumque creditorum Advocati, juriurum allegationes desuper ediderint, atque super eis ille idem major creditor enunciatus, dicto disc. 27. de credito, qui præsertim erat in Curia, utpote Secretarius S. Congregationis Episcoporum & Regularium, meum pro veritate, ac directione consilium petiisset.

Respondi, quod intellectu non acquiescente fundamentis deductis in eisdem allegationibus, sentiebam difficultatem, ideoque consului, pro quod meo iudicio magis expediret, ut eo quo fieri posset meliori modo, aliqua cum fisco concordata sequeretur; tum ob difficultatem, quam ut infra in puncto juris habebam, unde propterea potius malus casus eventus pro meo iudicio timendus, quam bonus sperandus videbatur; tum etiam quia, cum ipse requirens esset de primis anterioribus, quibus, facta etiam hac deductione, satisfieri poterat, adeoq. diminutio, que exinde resulerat, posteriorem interesse percuteret, ipsique requirenti expediret celeritas venditionis; idcirco imprudens dicebam consilium videri pro ipso, aliique anterioribus creditoribus istud assumere opus, quod longam causæ protractionem operaretur; si etenim generaliter in magnis Civitatibus, & Tribunalibus, magis vero in illis, in quibus prolixitas temporis est litium fatum inevitabile, & malum connaturale, etiam ubi inter privato agantur, nullò magis cum fisco, ubique potens, ac datus adversarius, potissimè in articulo novo, & exemplari, in quo decisio facit statum in futurum, dum in fabulam transilisse videtur dictum Pinnii ad Trajanum, quod sub bono Principe, fisci causa semper male est.

In prædictis itaque allegationibus; primò insinuatibus quiddam, ac origo, seu introductio hujus oneris realis, quod per feudatarios Regi solvitur, atque subrogatum est loco feudalis servitii personalis sub barbaro adoha vocabulo antiquitus explicari solitum, hodiè verò sub illo donativi, ex iis, que cum nimium longo apparatu, ferè omnibus antiquioribus relatis, deducuntur per scribentes in alle-

allegationibus collectis per Donat. Anton. de Marin. alleg. 116. no. 3. & per Rosam consulti. 11. ubi etiam consulti 14. & seq. agit de hoc eodem onere, ejusque exemptione, vel præstatione.

Secundò latinis, ac penè per totas allegationes, elaboratè quidem, ac bene, immorabatur in probatione conclusionis de qua supra, disc. 1. n. 7. & 8. disc. 78. & alibi pluries, quod scilicet per hypothecas contractas super feudo cum Regio assensu, acquiritur creditoribus jus reale, quod inscificipius feudi substantiam, adeoq. sequuto casu devolutionis, non intret regula textus in l. lex vicinialis, ff. de pign. super eorum resolutione, sed feudum ita affectum transit ad Donatum, qui volens illud pro se retinere, teneat solvere debita, ita cum assensu contractæ, usque ad valorem feudi, vel ubi id agere nolit, teneat partem venditionem, ut ex pretio creditoribus satisfiat, confutandam etiam opinionem quam subsistere conatur Carleval. de iudic. tom. 2. q. 282. & Montan. de regalibus offic. a. n. 16. ad 19. fol. 255. quam expresse quoque improbat de Marin. in addition. ad Reverter. decis. 515.

Terziò, isto firmato assumptu, favore creditorum, atque procedendo cum sensibus ejusdem de Marin. in dict. addit. ad Reverter. leviter tamen inferebant ad consequentiam, ut fieri non posset nova taxa, per quam tolleretur, vel minueretur jus creditorum, qui sub ejusdem assensu fide contractaverunt, ita procedendo cum generali regulatè exornata in d. alleg. 116. quod scilicet Princeps non censetur velle tertio præjudicare, ejusque jus tollere, & de qua regula plene agitur sub tit. de regal. disc. 148. ad 150. ubi dicitur, si iste actum scribendi modus, de quo præsertim in d. alleg. 116. consistat, tum ac frequenter mihi paravi naufragam, ideoque me cogit, superflua etiam, ac fastidiosa repetitionis notam non curando, illum perpetuo inculcare, & detestari, dum ita prodigiorum dignoscitur vitium, abundando nempe in superfluis, & desiccando in necessariis.

Superfluum siquidem, ac inutilem charactem repletionem, ad eruditionis scribentis affectatam pompam potius, quam ad causæ opportunitatem, respicebat primus in longis apparatus super origine, ac introductione, & immutatione respectivè hujus oneris, dum illud in regione, ob adeo magnam feudorum frequentiam (dum penè totum illud Regnum, ex ejus malo fato infestatam est) notorii speciem habet, potissimè verò apud Judices, qui sunt juris consulti ad illum magistrum Magistratum pro advocacionis, vel inferiorum Magistratum gradus evicti, quibus hæc principia abque dubio innotescunt, ideoque præsupponenda sunt.

Manifestus si quidem error, irrifone dignus, esset ille scribentium in Rota, in aliqua causa beneficii, seu pensionis Ecclesiæ, aut fidei commissi, si cum longo apparatu agerent de origine, & introductione beneficiorum Ecclesiasticorum, eorumque reservationibus, vel affectibus Apostolicis, fidei introductione, & etymologia pensionum Ecclesiasticarum, vel fidei commissorum, & similibus, quæ præsupponenda sunt, eisque præsuppositis immorandum est super puncto, de quo sit questio.

Tunc etenim hujusmodi principia assumere congruit, sed quo magis præsuppositivè, ac breviter fieri poterit, quando scilicet ex ipsa origine, vel introductione, vel ejus ratione inferri valeat aliquid, quod contra ad causæ opportunitatem, puta (ex gr.) juxta ea, que habentur supra, hoc eod. tit. disc. 74. & 89. super origine, & introductione fidei commissorum, & quando Augustus ea redditit obligatoria; ad effectum congruè interpretationis Bullæ Barorum, sive excommunicationis illius exorbitantia, de qua vulguseam redarguit.

Vel in materia pensionum Ecclesiasticarum, indagando earum originem & quidditatem, & an respiciant spiritum litæ, nec ne pro diversis effectibus exinde resultantibus in sua materia peractis sub tit. de pensio. Atque ita pariter in origine, seu introductione aliquarum reservationum, vel affectuonum, earumque naturæ, ac datus adversarius, potissimè in articulo novo, & exemplari, in quo decisio facit statum in futurum, dum in fabulam transilisse videtur dictum Pinnii ad Trajanum, quod sub bono Principe, fisci causa semper male est.

In prædictis itaque allegationibus; primò insinuatibus quiddam, ac origo, seu introductio hujus oneris realis, quod per feudatarios Regi solvitur, atque subrogatum est loco feudalis servitii personalis sub barbaro adoha vocabulo antiquitus explicari solitum, hodiè verò sub illo donativi, ex iis, que cum nimium longo apparatu, ferè omnibus antiquioribus relatis, deducuntur per scribentes in alle-

tempore investituræ, & quæ taxa non alteratur durante investitura, sive fructus crescant, sive decrescant, tanquam per speciem canonis, seu livelli, juxta ea, que in hac materia augmenti, vel diminutionis canonis ob diminutionem, vel excrementum fructuum rei, habentur sub tit. de emphy. disc. 54. Sed quando feudi devolutio sequatur, vel imminet, ideoque ejus nova investitura alteri concedenda veniat, tunc intrat questio, an perneceat sub antiquo canone, vel respiciendo concessio faciendæ sit, vel potius haberi debeat ratio fructuum de tempore, quo nova concessio fiat, ad quem effectum nil referri inspicere de origine, vel introductione, seu mutatione modi solvendi idem onus.

Inutilis quoque videbatur, ac superflua ad hunc effectum altera questio super resolutione hypothecarum contractatum cum regio assensu per feudi devolutionem, siquidem, quando tenenda esset opinio Carleval. & Montan. super resolutione hypothecarum, adeoq. feudum liberum, atque ab omni nexu solum reverteretur ad Donatum, assensu non obstante, eo modo, quo Curia praxis docet in officis vacabilibus venalibus, quod scilicet super eis ad satisfactorem Creditorum conceditur consilii assensus, explicatissimè sub nomine, seu termino reservationis decreti, pro creditorum potioritate, adversus anteriores, qui illo careant, ac etiam pro jure reali, sed quasi ad effectum, ut procedi valeat ad venditionem officii, ex deductis sub tit. de regal. disc. 7. Sed tamen sequuta officii vacatione per mortem naturalem, vel civilem officialis, illud revertitur liberum ad Cameram, præfati decreti reservatione neglecta, adeoq. creditores hujus se exponant periculo, hypothecis continuantibus solum super aliis bonis liberis officialis, quoniam sub hac lege assensus conceditur.

Idemque moderna praxis introduxit in illis Apostolicis licentis, quæ conceduntur super hypotheca, vel alienatione bonorum jurisdictionalium, sive feudalia, sive alioquin licentia sine, propter obstatulum, sive prohibitionem Constitutionum Apostolicarum, ex deductis supra, disc. 66. & seq. ac etiam sub tit. de credito disc. 13. & 151. & in aliis pluries; propter amptas clausulas præservativas adici solitas, de quibus præsertim habetur sub tit. de regal. disc. 161. & insinuat per prædicto disc. 1. num. 7. & 8. & in aliis.

Verum isto casu resolutionis hypothecarum ex dicta regula text. in l. lex vicinialis, fatua, prorsusque extranea remanent quoad creditores ista questio, an unum, vel alterum tempus in illius oneris taxa attendendum sit, dum five unum five alterum tempus attendatur, nihil eorum interest; ideoque ubi ista assumatur questio unius, vel alterius temporis pro jure, seu interesse creditorum, utique præsupponenda est eisdem juris, atque hypothecarum duratio, sine qua manifestam fatuitatem ista questio redolere, & per consequens inutilis, & extranea remanet dicta altera questio, dum potius præsupponenda est tanquam certa opinio creditoribus favorabilis, & fisco contraria, stante quod sine hoc præsupposito altera questio nullatenus intrat.

Et quamvis apud antiquiores, qui retroato sæculo istam questionem disputant, relatos per Marin. in addit. ad decis. Reverter. 115. & in dicta allegat. 116. & 117. inter collect. per eundem Marin. inter quos præsertim de illa plenè magisque ex professo agit Moles in ejus annotationibus, vel decisionibus tit. de jure adoha, §. 4. quest. 3. fol. 69. procedatur cum præsupposito libera reversionis feudi ad Curiam Regiam, absque jure, vel interesse creditorum; atamen id respicit diversum effectum, potestatis scilicet Regis, concedendi de novo feudum sub taxa antiqua, ob quam jura, seu redditus Regiæ Curiæ minuantur, vel Combaronibus præjudicatur, ad effectum, ut pro majori pretio præsentis feudi venditio fiat, ita percipiendo in capitali pro una vice fructum futurum, atque supplantando successores in Regno, vel Combarones; istaque est ratio dubitandi, quæ tunc habebatur, ut patet ex deductis per Moles, ubi supra; & per consequens dicta antiqua questio extranea remanet ab ista moderna, que inter Regem ejusque fisco contententem de majori utilitate, sive de illa Combaronum, ne indebitè in contributione graventur; præjudicium autem est creditorum, habentium hypothecas super feudo devoluto, vel devolvendo, istique est casus, vel punctus præcisus questionis super quo tantum strictè, & categoricè scribendum erat; præmissa verò omnia, inutilis, ac superflua continent evagationes; ideoque non inutiliter, ac superflue insinuatum est, ut ita doceatur quomodo scribendum sit.

Quatenus itaque pertinet ad istum casum, vel punctum Card. de Luca, Lib. 1. S 3 pra.

præcisum, quod scilicet non agatur de nova investitura feudi, liberè devoluti, juxta quæstionem disputatam apud Moles, ubi supra, sed de nova concessione feudi gravati usque ad integrum valorem, & ultra, quod urgentibus creditoribus vendatur.

13 Observabam quod poni deberent ad partes omnia, quæ ut supra per antiquiores in decursu sæculo in dicta quæstione deducta fuerunt, ac etiam per moderniores; tum quia respiciunt dictam diversam quæstionem; tum etiam quia hodiè illa est jam decisa per Regias decreta-tiones, vel provisiones, per quas determinatum est, ut fieri debeat taxa nova, attento tempore præsentis, ut testatur idem de Marin. in observat. in addit. ad dict. decis. 515. Reverter.

14 Quare disputationis punctus præcisè restringebatur ad ejusdem de Marin. distinctionem, seu observationem, ut scilicet dicta Regia decisio intelligenda esset in præfato alio casu, de quo apud antiquiores disputatum fuit, quando nempe ipse Rex feudum ad se liberè devolutum, alteri concedere velit; non autem in isto casu, in quo taxæ immutatio creditoribus assensum habentibus præjudicaret, eorumque jus tolleret; istum etenim casum asserit idem Author Tribunalis Cameræ; certum esse sub dicta Regia de-cretatione non comprehendit.

15 Contrarium verò mihi probabilis videbatur; admittendum siquidem, quod verior, magisque communis, & recepta esset dicta opinio creditoribus favorabilis, quoties aliud non suaderent clausulæ præservatæ, quæ ob earum amplitudinem, istum quoque effectum operarentur, quod scilicet per devolutionem feudi non resolverentur illæ hypothecæ, quæ cum regio assensu essent contractæ; idque ex ea probabilitate commercii, alias Baronibus sublata, vel impediti, quæ à simili considerat sub titulo de emphyteuf. disc. 8. & alibi pluries, quodque clausula Juribus Curia semper salvis, in hujusmodi assensibus apponi solita, percutiat alios effectus, aliorumque præjudiciorum præservationem, non autem istum effectum resolutionis juris creditorum.

Adhuc tamen iste assensus non impedit feudum devolutio-nem, obquam ejus substantia corrumpitur, dum redit ad suam primævam causam, vel univèrsitatem Principatus, ad instar rivali quæ derivati ex fonte, seu lacu, ut cef-tata prima concessione, illa aqua confundatur cum lacu, vel fonte, adeò ut si nova concessio consimilis rivali fiat, erit semper rivalis novus, dum pones dominum dari non potest qualitas feudalis, cum res sua nemini servire valeat, neque possit esse quis eodem respectu, & in eadem re Rex, & Baro, seu dominus, & feudatarius, ut advertitur supra, disc. 34. & 91. & sequis.

17 Prout idem assensus non tollit obligationem, seu jus il-lis personale feudalis, quod est fundo connaturale, sive illud sit personale, sive reale, cum ad hunc effectum, ac alios, qui sunt feudi connaturales, rectè operativa sit dicta clau-sula, sed solum assensus operatur alios notabiles effectus, recensitis supra, disc. 78. & sub tit. de cred. disc. 12. & 13. & 151. Posterioritas nempe adversus feudatarii creditores an-teriores, qui eodem assensu careant; & actionis item realis, vel rei persequutoria ad ipsum corpus feudi; atque il-le effectus, qui omnium reputatur major, est iste, ut scilicet feudum, devolutum quoque ad dominum, sic affectum transeat, ut supra.

18 Ad rem itaque facere observabam, ea quæ pro declara-tione dec. 172. Coccin. repet. decis. 86. pari. 5. rec. habentur dicto disc. 8. de emphyteuf. & supra, disc. 52. quod scilicet, quamvis bona emphyteutica Abbatis Farfan. habentia in verbis formulam pacti, & providentiæ, ac Stanuo, vel consuetudine, aut ex quodam assensu generali, ad instar illius assensus super feudis istius Regni, favore dotis, de quo supra, disc. 26. redacta videntur ad instar alodialium, ut sint hypothecabilia, atque etiam post finitas generatio-nes, sequantur devolutionem, eadem retineant hypo-thecas; adhuc tamen id intelligendum venit compatibili-ter cum eo Domini jure, quod competit de natura emphy-teutis, ratione recognitionis domini, & sic salvo illo lau-demio, vel aliar recognitione, quæ Domino debeatur ra-tione renovationis, vel novæ investituræ, ad rationem tot pro centenario valoris, inspecto tempore præsentis, quamvis id tendat in diminutionem pretii, & consequenter in præjudicium creditorum, quibus bona affecta essent, etiam pro integro valore.

Idemque in consimilibus casibus pluries recensitis eodem tit. de emphyteuf. quod scilicet ratione magnæ quantitatis

bonorum hujus nature in ea regione, & propterea, vel ex privilegiis, vel ex concordiis, aut ex consuetudine, dato casu devolutionis, dominus directus non possit bona pro se retinere, sed teneatur renovare eidem generi, sive aliis concedere, quodque adhuc bona remaneant effecta debitis pro feudatario, vel emphyteutam contractis; ut contingit in plerique partibus Lombardiæ ratione Bon-faciæ; in Civitate Ravennate ratione Concordiæ; in ali-quis diocesis Status Urbini, & in Civitatibus Perusii, & Civitatis Castellæ, ex indulgitiis Apostolicis; & in Civita-te Urbini ex concordia, cum similibus, quod scilicet, dum potius istud privilegium expressè non prohibet canonis, & laudemii augmentum, utrumque de jure est regulandum juxta valorem de tempore præsentis, ut præsertim sub dicto tit. de emphy. disc. 5. absque eo quod creditores, quibus legi-timè bona affecta sint, de hoc conqueri valeant, quoniam jus ipsorum, quod à Domino alterari non possit, rectè pro-cedit quoad alios actus voluntarios extrinsecos, ac etiam quoad actum intrinsicum resolutionis hypothecarum, alio-rumque vinculorum, quæ resultant à devolutione; istaque propriè est effectus, quem respectu Domini producit assen-sus, juxta unam opinionem à contradictionibus neque immuam, ut supra.

19 Aliàs etenim, quando juxta dispositionem juris feudalis, subit necessitas, quod quilibet novus feudifucissor acci-piat renovationem intra annum, & diem, atque pro ea solvat aliquam notabilem summam pro laudemio, cujus loco in hoc Regno successit relevium, ex deductis supra, disc. 59. unde propterè resolut, quod istud onus minuat valorem feudi, quod tanto minus vendatur, possent credi-tores cum assensu præterire, quod nihil solvi debeat, ob eorum præjudicium, quod utique vanum esset asserere.

Prout si Rex ob bella, aliasque indigentias, aliquam col-lectam Baronibus indidere velit, sive istud servitium reale augere; possent creditores feudatario cum assensu præ-terire, quod id fieri non valeat, dum ita feuda recipiunt diminutionem in pretio, quod pariter fabulæ speciem redole-ret, cum similibus.

Præterea præsertim Regiæ provisiones, vel decreta-tiones, quæ post tot longas consultationes, discussiones, & appa-ratus, pro illius Principatus stylo, emanarunt, quodam-modò inutilles, & fatue remanent, si juxta dictam distin-ctionem datam per Marin. in d. decis. 115. Reverter. intelli-gendæ venient pro solis concessionibus feudorum, quæ li-bere à Rege reverfa sint, cum tunc nullus videatur hu-jusmodi decisionis effectus, dum quoad ipsum Regem, ejus-que Curiam, quando novæ concessiones sunt ex causa oner-osa per viam venditionis, juxta frequententem praxim idem fit, quod unum, vel alterum attendatur tempus, dum to-tum respici idem interesse Regis, qui obtinebit illud minus pretium in sorte, & quando veli fieri novam taxam, atten-to tempore præsentis, dum ita vendet eo minus, & econ-verso si venderet juxta taxam antiquam, pretium esset ma-jus idque magis expedit.

20 Considerationes autem, quæ apud Moles, ubi supra, alioque decursu sæculi antiquiores scribentes, habentur supra, defectu potestatis ita præjudicandi Principati, & successoribus in eo, quorum aliquam supplantationem id redoleret, hodiè recenseri merentur inter fabulas, vel pias meditationes, dum etiam in Principatibus electivis, quan-do concurrat qualitas Principis supremi, & absoluti, ista ratio supplantationis successoris non habentur in considera-tione, nisi quando agatur de magnis dismembrationibus, quæ importent scissuram, vel deurtationem coronæ, seu Principatus, ex iis, quæ insinuantur sub titulo de dote, disc. 146. Ac etiam sub titulo de pensionibus, disc. 1. Et generali-ter de potestate Principis sub titulo de regalibus, disc. 148. & alibi pluries, ac etiam supra hoc eodem titulo, disc. 61. & in aliis ad materiam Bullæ S. Pii Quinti de non infeudando.

21 Si etenim in hoc insensibili, & remoto præjudicio, quod Principati, & successoribus in eo causatur, vendendo præ-sente pecunia proprietate, vel jus gabellarum, vel offi-ciorum, aliorumque jurium Regalium Principatus, defe-ctus potestatis adesse, sequeretur, quod non possent nec possent erigi Loca Montium, seu alia consimilia iura, super gabellis, aliisque redditibus Principatus, seu Reipu-blicæ; & tamen contrarium ubique praxis docet ex deductis sub tit. de Regalibus, ad hanc materiam Locorum Montium, & advertitur supra, d. disc. 61.

Ac demum quando, Leguleici vulgi more, cum gene-ralibus regulis, vel propositionibus procedendum esset, in-

22 intrare quoque dicebam axiomata vulgaria, quod, scilicet, lex generaliter loquens, generaliter intelligi debet, quodque una, & eadem determinatio plura respiciens determinabi-liam, debet ea pariformiter determinare, dum dictæ Regiæ provisiones generaliter, ac indefinitè loquuntur, ac dispo-nunt, ut fieri debeat nova taxa regulanda ex valore, seu fructu de tempore præsentis; potissimè verb, & clariùs quoniam, ut patet ex eisdem allegat. 116. & 117. inter collect. per Marin. in ejus tercio tom. illa quæstio moderno tempo-re hunc solum finem habebat, vel hunc effectum respicie-bat, præjudicii, scilicet, creditorum, dum tunc omnes il-li Barones, non obstantibus tot tyrannicis concussionibus, & oppressionibus vassallorum, adhuc, ita Deo permitte-nte, sub creditorum pressura vivunt, atque hujusmodi subja-cent concursibus.

NULLIUS FRUCTUUM.

Responsum pro veritate suppressi nominibus.

23 An sub restitutione fructuum feudi per illius pos-sessorem faciendæ, veniant pœnæ, & mulctæ, vel confiscationes, aliaque emolumenta obven-ta ab exercitio jurisdictionis; & quatenus pos-sessor bona ex confiscationibus, & penis obven-ta distraxerit, an teneatur de proprio reficere æstimationem; vel potius feudi domino, seu le-gitimo possessori tribuenda sit actio ad ipsorum bonorum venditionem.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
- 2 De ratione ob quam feudatarius obtineat confiscationes, & pœnas.
- 3 Quod error sit respondere in abstracto cum generalitati-bus.
- 4 De fructibus, qui veniant in condemnatione, ex natura alienis, etiam sine mala fide.
- 5 Quando verius teneatur de eo, quod amplius non possidet.
- 6 De fructibus litis.
- 7 De eodem de quo num. 2.
- 8 Pœnæ, & confiscationes sunt in fructu.
- 9 De ratione, ob quam Episcopus, vel beneficiarius obti-neat fructus, & emolumenta.
- 10 De eodem, & quando intrusus teneatur etiam pro non percipis.
- 11 Qua deductio fiat etiam per possessorem mala fidei.

D I S C. CXXII.

24 C O N D E M N A T U S P O S S E S S O R F E U D I A D I L L U D M I T T E N D U M U N À C U M R E S T I T U T I O N E F R U C T U U M, E X E O Q U O D C A U S A P O S S I D E N -T I A M I N I S T A D E T E C T A E S S E T, H I N C I D E M, S U P P R E S S I S L O C O, & N O M I N E, C O N S I L I U M P R O V E R I T A T E P E T I T, A N S U B N O M I N E F R U C T U U M, Q U I S I N R E T I N E N D I, V E N I A N T C O N F I S C A T I O N E S, & P E -N A E, & M U L T A E, A C E T I A M Q U E D A M C O L L E C T A E, S U T R I B U T A P R O -P R I A P E R V A S S A L L O S E X A C T A, & Q U A T E N U S E X P R A E M I S S A C A U S A C O N F I S C A T I O N I S A L I Q U I B U S B O N A S T A B I L I A P E R I P S I U M P O S S E S S O R E M D O N A T A, S E U A L I A D I S T R A C T A, T E N E R E T U R D E P R O -P R I O A D T A N T U M D E M, S I V E A D A Æ S T I M A T I O N E M, V E L P O T I U S E X C U S A R I P O S S E T, E O Q U I A R E M N O N H A B E R E T.

25 D U B I T A N D I R I T O P E R A L I Q U O S I N P A R T I B U S E X C I T A T A, O B Q U A M C R E D E B A T P O S S E S S O R, A B H U J U S M O D I C O N F I S C A T I O N E M, & P E N A -R I U M, A C T R I B U T O R U M, S U E G A B E L L A R U M R E S T I T U T I O N E E X C U S A R I; I N E O C O N S I S T E B A T, Q U O D I S T A I N T E M O L U M E N T A, Q U A F E U D A -R I I S I N F E R I O R I B U S P E R M I T T U N T, O B E X E R C I T I U M J U R I D I C T I O -N I S, T A N Q U A M S T I P E N D I U M L A B O R I S, & P E R C O N S E Q U E N S, Q U O D C O M M I S S U M L A B O R E M I P S E P O S S E T U L C R I T, I P S I U S, N O N A U T E M A L T E R I U S, A D Q U E M F E U D I U M S P E C T A R E, C A U S E E X I U S D E D I T, E S S E D E B E R E T.

26 R E S P O N D I, D E C I S I O N E M P E N D E R E A C C I R C U M S T A N T I S F A C T I, M E L I U S D I S T I N G U E N D U M, Q U O N I A M I N P R A C T I C I S F O R I Q U A E S T I O -N I B U S, I N C O N G R U A S U N T Q U A E T H E O R I T I C A, & I N A B S T R A C T O, & D E C O N S E Q U E N T I, I N C O N G R U A, P A R I M Q U E O P P O R T U N A S U N T R E S P O N S A E J U S D E M Q U A L I T A T I S, C U M S E M P E R, E X A D E O F R E -Q U E N T E R I N F I N I T A T I S, E R R O R E U M S I T C U M G E N E R A L I T A T I B U S P E -C I D E R E; A D I N S T A R P E T E N T I S C O N S I L I U M A D M E D I C O A B S E N T E, S U P E R G E N E R A L I B U S A L I C U S M O R B I S I N T O M A T I B U S, V E L P E R I O -D I S, U T I P S E J U X T A G E N E R A L I A A P O R T H I S T A H I P P O C R A T I S, V E L G A L E N I D O G M A T A R E S P O N D E R E T, N O N S P E C I F I C A N D O I N F I R M I T A -T E M, C O M P L E X I O N E M, T E M P E R A M E N T U M, V I R E S, A L I A Q U E

circumstantias, à quibus pendeat, an unum, vel alterum congruat medicamentum, sive una, vel altera adhibenda sit medicandi norma; quoniam ita consilium medici, vel fallax est, vel inane.

27 Ubi etenim condemnatio ad dimissionem feudi unà cum fructibus, non proveniat à vera, & positiva mala fide pos-sessoris, sed à natura iudicii, vel actionis, & ex sola dis-positione, vel subtilitate juris, adeo ut interim, & ante li-tem dici valeat possessor bonæ fidei, vel medicæ, adeo ut de-sit mala fides positiva, ut ex gr. contingit in iudicio petiti-o-nis hereditatis, in quo veniunt etiam fructus ab initio, qui hæreditatem augent, ex deductis sub tit. de herede, disc. 9. & alibi; & tunc non ex peculiari jure, vel natura feudorum, quorum leges in hoc aliquid particulariter statueri non vi-den-tur, minùsque ex peculiari qualitate hujusmodi fructuum pœnalium, vel jurisdictionalium, sed juxta terminos gene-rales, de quibus in dicto casu possessoris hæreditatis alle-gato disc. 9. de herede, & disc. 1. de regal. & generaliter disc. 39. de iudic. possessor teneatur ad restitutionem extantium in specie, vel in æquivalenti; in eo scilicet, in quo effe-ctus fuerit locupletior, adeo ut intret ratio, vel æquitas pro-hibita locupletationis de alieno, excusatur autem à merè confampis, & non extantibus, ex iis, quæ in his terminis feudilibus super materia fructuum plenè colligit Rosental. de feud. c. 10. concl. 42.

28 Atque quoad ipsum possessorem, sub nomine consum-p-torum, & non extantium, venire quoque dicuntur illa bona stabilia, vel etiam mobilia, non consumpta, sed ex-tantia, quæ tamen non sint penes ipsum possessorem, quia nempe ab eo donata, vel aliàs diffracta sint absque eo quod locupletatio, seu verum daret, cum pro eis ad nihil teneat-ur, dum sufficit, quod non desiderit dolo possidere, quam-vis etiam imprudenter diffraxerit pro speciem dissipationis, opinando tamen dissipare bona fidei dissipante, vel diffracte bona hereditaria, etiam in sorte principali, ut non te-neatur ad aliquam restitutionem; quinimò, quod magis est, etiam si esset verus hæres in parte, neque teneatur bona con-sumpta, vel dissipata imputare in propriam portionem, ut d. disc. 1. de regal. d. disc. 9. & 27. de herede & alibi. Quid-que sit de jure, vel actione, competente vero hæredi, vel quid sit de jure, vel vendicatio intret, juxta ea, quæ in emporibus mercium, vel aliarum rerum à non domino habentur d. tit. de regal. disc. 129. cum similibus.

29 Eo converso autem, ubi condemnatio ad hujusmodi fru-ctuum restitutionem provenit à mala fide, vera, & de facto, ut præsertim pro frequentiori praxi illa condem-natio est, quæ sequatur à die motæ litis, ob malam fidem, quæ per litis introductionem in possessorem induci dicitur, juxta unam opinionem magis rigorosam, quam sequi vi-detur Curia, sive à tempore, quo per probationes, & per scripturas, possessor instrui potuit, & cognoscere, se non esse dominum, juxta alteram pro meo sensu probabiliorum opinionem, ex deductis disc. 39. de iudic. & tit. de fideic. disc. 184. & sequ. & alibi; sive quod etiam sine lite, ex facti circumstantiis, revera de mala fide constaret, ut in spoliato-re, vel occupatore, aut similibus contingit, adeo ut non in-tret excusatio à consumptis, qui in odium possessoris mala fidei, habendi sunt pro extantibus, prout etiam bona extan-tia, sed diffracta in tertium, habenda sunt pro extantibus, & possessis, juxta deducta d. disc. 129. de regal. & alibi, & tunc indefinitè intrat restitutio in æquivalenti de proprio.

30 Neque isto casu suffragari dicebam præfaram considera-tionem, quod hujusmodi pœnalis emolumenta pertinetent ratione exercitii jurisdictionis, & administrationis feudi, tanquam pretium laboris desuper adhibiti, quoniam ista ratio congruit legitimo possessori, ad effectum licitè per-ci-piendi ista emolumenta, quæ regulariter de eorum natura sunt de regalibus, ideoque non congruunt hujusmodi feuda-tariis inferioribus in figura, vel specie barenum, seu do-micellorum, sed solum feudatariis majoribus vere dignita-tis, & feudorum regalium cum jure principatus, ex iis, quæ frequenter insinuantur in præcedentibus, hoc eod. tit. ac etiam sub altero de regal. & per Rosental. cap. 5. concl. 49. & sequ. & concl. 63. & sequ. & sic pro causa, vel titulo honesto per-ci-piendi id, quod alias feudatarius quamvis legitimum per-ci-pere, ac obtinere non possit, non autem, ut intrusus, ac illegitimus possessor valeat hæc emolumenta sibi appropria-re, quoniam confiscationes, & pœnæ sunt abque dubio fructus, vel effectus feudi, ex deductis sub tit. de regal. disc. 160. & sequ. & frequenter.

A dinstar eorum, qua habemus in beneficiis, & dignitatibus Ecclesiasticis, quoniam tam fructus, quam distributiones, alioque proventus Episcopi, & beneficiati, aliarumque dignitatum, & Ecclesiarum possessores, & Praefati percipiunt principaliter ex ratione administrationis, & cultus Ecclesiarum, & exercitii cure jurisdictionalis, vel sacramentalis, sed non pro hoc intrusus, vel alius iniustus, & illicitus detentor debet hos fructus facere suos, ex eo quod ipse interim curam exercuerit, vel Ecclesiae administrationem habuerit, quoniam et quidem premium, vel stipendium laboris, & servitii, sed in eo, qui per dominum, vel superiorem, cum legitimo titulo, ad laborandum, ac servandum sit deputatus, non autem in eo, qui illicite in hoc se intruserit, ut etiam exemplificari potest in omnibus aliis Officialibus, & Magistratibus, qui propinas, aliaque emolumenta obtinent.

Ad eoque verum est, ut intrusus non faciat suos istos fructus, quod etiam in ipsius distributionibus quotidianis, alisque emolumentis, quae ab ipso intruso, & illegitimo de tempore, vel impedimento praestantur non percipiuntur, sed ab alio, ad huc teneatur legitimo domino, vel possessori restituere, *juxta dec. 173. Royas, & sepitius* advertitur in sua materia beneficii.

Illam vero deductionem in hoc proposito faciendam esse dicebam, quam ipsemet legitimus feudi dominus, cui sententia mandat fructus restitui debere, pati debuisse, si ipse fuisset possessor, juxta illam expensarum, vel melioramentorum necessarium restitutionem, de qua agitur *sub tit. de legitima, & deractionibus, disc. 35. & in specie* advertitur apud Rosental. *d. c. 10. conclus. 42. n. 66.*

CLUSINA TERRITORII PRO COMMITISSA TERESIA DE CARPINEO

CUM CAMERA APOSTOLICA.

Preparatio pro disputatione non sequuta, ut infra.

De eodem puncto, de quo supra, *disc. 56.* an scilicet accipiens in feudum aliquod Castrum, vel locum cum universo territorio, efficiat feudalia illa bona, quae ipsemet jure allodii in eodem loco possidebat.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 De materia novationis prima concessionis per secundam.
- 3 Feuda sunt regulanda cum jure feudali, non autem communi civili.
- 4 Quales sint veri, ac proprii termini feudales super novatione prima concessionis per secundam.
- 5 Ut id procedat quando una concessio sit incompatibilis cum altera.
- 6 Donatio in dubio non est praesumenda, ubi alius titulus compatibilis dari potest.
- 7 Non implicat ut feudatarius possideat tanquam privatus bona, & praedia intrasines feudi.
- 8 In toto territorio, omnesque redditus, possunt esse unius, & domini Castri, vel loci alterius.
- 9 Quod casus, de quo *disc. 56.* sit diversus.
- 10 Datur exemplum practicum super iis, de quibus *num. 7. & 8.*
- 11 De ratione inverisimilis donationis, vel transfusionis.
- 12 Quid importent verba generalia investiturae.
- 13 De duplici significatione territorii, & de pluribus speciebus domini ejusdem rei.
- 14 De confessione in informationibus Advocatorum, & Procuratorum, an praesudicat.
- 15 De Constitutione revocatoria Pii IV.
- 16 An concessio sit jure pignoris, vel domini.

DISC. CXXIII.

Concessit Julius III. Jacobus de Monte ejus germana sorori, matri Afcantii, & Fulvii Cardinalis de Corneta, nobilium Perusinarum, per speciem venditionis cum jure redimendi, vel anticrifeis, pro haeredibus, & successibus quibuscumque, pro feudo duodecim millium auri, totum territorium Clusinum, cum tenuis, silvis, lacubus, & aliis in eo existentibus; quia vero incolae Oppidi, vel Castri in eodem territorio existentis, quod *Cassionum*

lacus nuncupatur, ob illos temporum conditionem, diversas patiebantur molestias, & incurfiones, a quibus tueri se non poterant, cum apti non essent refectioe Castrum, vel munitionem, aliaque desuper necessariae expensas facere; hinc ad eorumdem incolarum preces, idem Julius, Oppidum, seu Castrum praedictum concessit in Vicarium, seu perpetuum gubernium praedicti Afcantio, ejusque filius cum jurisdictione, ac mero, & mixto imperio, & plerisque juribus regalibus, sub annua recognitione unius libræ cere, & cum obligatione refectendi, atque muniendi dictum locum, ac etiam dedit gubernium, seu Vicarium tunc Castrum, tunc Civitatis plebis, de quo nihil ad rem; deinde quae idem Afcantius prole destituit, intuitu multorum meritorum pro Sede Apostolica, & Catholica Religione contra haereticos in statu Ecclesiastico Avenionensi, actum stante solutione statutorum 15. mil. auri obtinuit facultatem sibi arrogandi in filium Diomedem de Pinea, nepotem ex sorore, cum jure succedendi etiam in feudis, omnibusque aliis juribus, ac etiam praefatum locum erigi in feudum nobile, cum titulo, seu dignitate Marchionatus, pro se, dictoque Diomedem, atque ipsius filios, & nepotibus masculis, sub annua recognitione feutorum bis mille; cum autem mortuis Afcantio, & Diomedem, ex isto fuissent superflites, Fulvius, & Diomedes junior, illeque in Religione Praedicatorum professionem emisisset, exinde assumptus ab Episcopatum Squillacensem, deindeque translatus ad Urbevetanum, juxta seriem de qua supra, *disc. 47.* atque sequa effect mors tam dicti Fulvii, quam etiam Fulvii posthumi ejus filii in infantili aetate, laedico Camera ob factum casum devolutionis feudi, praefati loci, ejusque territorii possessionem adepti est; & quamvis Diomedes in Religione Joseph, tanquam comprehensus in investitura, super ejus successione litem excitasset, ea tamen per concordiam sopita fuit *ut eod. disc. 47.*

Post aliquod vero notabile intervallum Teresa dicti Fulvii senioris uxor, atque alterius Fulvii infans mater, quae ad secundas nuptias cum Comite de Carpinea transitum fecerat, tanquam praefati ejus filii incestata haeres, praetensionem excitavit contra Cameraam, super restitutione territorii contenti in prima concessione jure allodii, pro haeredibus, & successoribus quibuscumque, vel restitutione dicti pretii *scilicet 12. mil. unâ cum fructibus*; unde desuper deputata fuit particularis Congregatio Praetorum, ad effectum examinandi in forma extrajudiciali, & referendi Papae, ejusdem praetensionis subsistentiam, pro deliberatione, an causa esset concordanda, vel potius ad suos Judices, pro ut de jure remittenda; ideoque pro illius Congregationis informatione, aliqua habita fuit disputationis preparatio, abique tamen ulterius progressu, dum, juxta meum timorem in congressibus jam praevium, & insinuatim, ex notitia historiae inter Paulum IV. & Regem Catholicum, occasione Regni Neapolitani, compertum est, quod praefatus Afcantius a dicto Pontifice Paulo ex causa perductionis condemnatus in contumaciam ad poenam capitalem, & publicationem dicti feudi, omniumque ejus bonorum, initio Pontificatus dicti Pii successores, plenariam restitutionem obtinuit sub diversis legibus, & oneribus, ac praesertim, ut contingente feudi devolutione, pretendi non posset restitutio dictorum feutorum 12. mil. unde propterea ex solo facto, quae situm habuit, inaneque remaneret labores juris super quaestione consimili alia disputata supra, *disc. 56.* an scilicet dicta ultima investitura feudalis comprehendere quoque primam concessionem allodialem, quae propter eandem feudalem naturam assumptisset.

Quatenus itaque pertinet ad istam quaestionem; cum scribentes pro Camera procederent cum terminis generalibus juris communis in materia novationis, quod scilicet per ultimam concessionem feudalem Pii IV. innovata fuissent omnes aliae concessionis praecedentes Julii Tertii, procedendo cum generali theoria Bartolin. *in stipulatem. §. sacram. ff. de verb. obligat.* super transfusione debiti de una causa in alteram, vel unius contractus in alterum, desuper cumulando ea, quae ad hanc materiam habentur collecta per Amarefol. *50. Cappy. Latr. consul. 12. & alios frequenter.*

Atque pro specialiori individua autoritate deducere ea, quae habentur in ea deducta supra, *disc. 4. num. 21.* super occultatione donationis bonorum propriorum, quae ab alio accipiuntur in feudum, sive extinctionis prima concessionis obsecundam, quae tanquam unica, de toto reputanda esset, est ibi deducitur.

Dicebam in hoc terminum, ad causae defensionem ex parte actricis evocatus, tam in congressibus pro causa directio-

ione habitis, quam etiam in informatione desuper edita, quod loquendo, ut decet, more feuditae, & cum suis terminis feudalis, extranea videbantur omnia, & hinc inde jam deducta fuerant in materia novationis, juxta terminos juris communis civilis, quoniam cum istis feuda regulanda non sunt, dum habent proprias leges, ac terminos feudales, cum quibus est procedendum, solumque in effectu pro suppletionem, vel interpretationem sicutum est recurrere ad utrumque jus commune, magis vero ad canonicum, quam ad civile, ut pluries in praecedentibus advertitur, potissimè quia praefati termini novationis, potius cadere videntur in creditum, aliique juribus, & actionibus incorporalibus, quam in dominio specierum.

Veros itaque ac proprios hujus causae terminos esse dicebam illos, de quibus *d. disc. 4. num. 21.* magis vero ad rem *d. disc. 56.* an scilicet accipiens in feudum ab alio Castrum, vel locum, in cujus territorio ipse bona jure allodii possideret, censetur etiam illa bona in feudum accepisse per eandem occultationem actum, praefatis locis latius insinuatam.

In hoc autem, etiam cum aliquo sensu veritatis, quamvis omnino maturum iudicium desuper efformare non poterit, ob cessatam occasione ulterius disputationis, ex cujus trutinata talis informatio resultat; dicebam probabilis videri, quod ultima feudalis investitura importaret quidem extinctionem secundae concessionis in gubernium, seu vicariatum, ut supra, quodque ista transfusa esset in alteram majorem, & amplioem, juxta casum de quo *dicto disc. 4.* ex eadem ratione, quae in dicto alio casu vigeat, omnimodo scilicet incompatibilitatis, dum agebatur de eadem re indivisa, quae duplicem diversam naturam, eodem tempore habere non potest, ideoque per generationem secundae per secessu resultat corruptio prima; secus autem ubi cessat incompatibilitatis ratio, vel obtaclum, adeo ut ambae concessionis possint simul stare, tanquam inter se compatibles; atque ad id conferre, opportunoque esse dico terminos juris civilis in materia novationis, ad text. in *l. fin. C. de novat.* de quibus pluries *sub tit. de cred. praesertim disc. 67. & alibi*, quod scilicet hodie per dicti textus expressam dispositionem, novatio non inducit, nisi expressè dicatur, vel nisi cessante expressione, ita cogat praecisa necessitas incompatibilitatis.

In idem quoque considerando alteram juris communis veram, ac receptam conclusionem, de qua supra, *eod. disc. 56.* ac etiam in sua sede *sub tit. de donat.* & alibi pluries, quod scilicet donatio, in dubio non est praesumenda, omnique possibilibus, & incompatibilibus intellectus, pro ejus excludione capiendus venit; ac propterea, data utriusque concessionis compatibilitate, de plano dicebam Intrare exclusionem hujus praetense novationis, vel transfusionis unius concessionis in alteram, & per consequens, quod remanente territorio, contentio in prima concessione in sua natura allodiali, & restitoria ad quoscumque haeres etiam extraneos, nullum ei inferret praedictum terminatio investiturae feudalis, utpote rei omnino diversae, ex iis, quae aliis relatis *ex consul. 121. Oldradi,* habentur plenè deducta apud Surd. *consul. 135. cum aliis,* de quibus *d. disc. 50.*

Compatibilitas autem videbatur clara, quamvis prima concessio non contineret aliqua praedia particularia, juxta casum, de quo proprie agunt in Curia celebres decisiones Rotae in Afcant. feudi coram Bupallo, sepitius in aliis canonizata apud Duran. *dec. 28. Burat. dec. 426. dec. 73.* post Cenc. *de cens. dec. 69. par. 8. nec.* atque advertitur supra *disc. 56.* ac etiam in alio citato *disc. 47.* ubi in individuo de ista investitura, ac etiam *disc. 61. & 62.*

Sed etiam ubi illud edictum de universo territorio, quoniam ex deductis *d. disc. 61. & 62.* & in Rotae decisionibus editis in casu, de quo eodem, *disc. 62.* alienus castri, vel loci fructus, proventus, & utilitates, sunt quid diversum ab ipso castro, vel loco, ejusque dominio publico, & baronali universum, ideoque non implicat, ut quis sit dominus castri, vel loci, jure feudi in dominio publico, & baronali, seu domini publico, & tamen sit ex diverso jure, titulo privato, & allodiali feudum territorii ad solum fructum, & utilitatem, tanquam privatus, ac diversus homo, juxta ponderationes, de quibus praesertim *disc. 61.*

Unde propterea in casu de quo *d. disc. 56.* quamvis ego, scribendo more Advocati, sustinere contrarium; attamen, ut ex eo patet, agnosco difficultatem, ac refero, quod tribunal Camerae inclinabat in contrarium; & nihilominus ille casus est longè diversus, quoniam erant Castra diruta sine vassallis, & sine habitationibus, ideoque nomen, seu vo-

culum Castrorum, eo tempore aliud non significabat, nisi ipsum territorium privatum utilitarium; in praesenti autem prima concessio non continet Castrum, & vassallos, sed solum territorium directum ad Castrum, & vassallos, eorumque jurisdictione, & imperio, dum haec omnia remanent in dominio Sedis Apostolicae, deindeque concessa fuerunt sub diverso titulo, primò gubernii, seu Vicariatus, & deinde feudi, & sic non verificantur ponderationes dicto casu adaptabiles.

Ad quod practice comprobandum, dabam exemplum in Tusculana Civitate de immediato dominio Sedis Apostolicae, quod scilicet eadem Sedes, vel Camera est domina notabilis partis illius territorii ad fructum, ac privatam utilitatem ex cultura, vel pascuis, aut canonibus, & responsionibus illorum praediorum, quae particularibus concessa sint, dictoque fructus concedere solet in appaltum, jurisdictionem vero, & dominicalem potestatem exercet mediante persona Praefati Palatii Apostolici, qui est fixus Governator hujus loci, ac etiam Arcis, seu Castri Candulphi, utpote destinatorum Papae delictis, ut agendo de hoc Praefecto advertitur *disc. 8. in relat. Cur. Si ergo* Papa, vel ejus Camera, tenent silvas, & alia bona, quae in hoc territorio possident, ex privato contractu venditionis, vel dationis in solum, aut emphyteusis, seu livelli, concederet alicui ex illis Magnatibus, vel nobilibus, qui possident villas, & bona in eodem territorio, vel alteri, non per hoc iste efficeretur dominus loci, neque territorii jurisdictionalis, quod adhuc in ipsiusmet bonis ita concessis remaneret sub eodem antiquo immediato dominio ipsius Papae, qui est fixus regimine, ac jurisdictione dicti Praefati; quare si postmodum, eadem emptori, vel concessionario dictorum bonorum privato, seu allodiali jure, idem Papa, vel successor, jure feudi, vel Vicariatus, ipsam Civitatem cum toto territorio, & Vassallis, ac jurisdictione, & mero, ac mixto imperio concederet per certum tempus, vel ad certas generationes, non per hoc inferendum esset, quod sub feudali concessione veniret dicta bona jure privati, ac liberi allodii quaesita, & insinuata ratione, de qua latius *d. disc. 61.* quod scilicet ita ille, cui utraque concessio facta esset, consideratur duplex, ac diversus homo, adeo ut non prohibeatur feudatarius esse ipse feudi creditor, ex insinuatis etiam supra, *disc. 23. & frequenter.*

Potissimè vero, quia si dicta novatio, vel transfusio danda esset, illa caderet in secundam concessionem in Vicarium, vel gubernium restrictum ad solum personam ipsius Afcantii, ejusque filiorum primi gradus, quibus carebat, conunde incertus erat, ideoque intrat Inverisimilitudo ponderata in hoc individuo casu *d. disc. 47.* quod scilicet ita private se voluerit libero, ac perpetuo transfusio dominio istorum bonorum, vel eorum pretio, quod attendit illorum temporum conditione, erat valde notabile, ex deductis supra, *d. disc. 4. & alibi.*

Et quamvis scribentes pro Camera nimium insisterent in formalitate verborum investiturae, quod scilicet diceretur eam fieri cum silvis, tenuis, terris pascuis, lacubus, fluminibus, ac fontibus, totoque territorio; nihilominus illud (etiam cum sensu veritatis) dicebam esse evissimum, atque contemptibile fundamentum, quoniam, ut advertitur supra *disc. 2.* & infra in Romana Castra Orciani *disc. 133.* ac etiam superius *disc. 32. & alibi.* hujusmodi descriptiones fieri solent ex quodam communi formulario commentato per Capicium investitura feudali, ad denotandam univertatem concessionis, sed sub ipsa conditione, si quae sunt, & prout sunt, vel competunt, nisi positive deducatur ad speciem cum verbo signanter, vel alio equipollente, aut quod ex pretio, vel pretii quantitate constaret, quod aliqua ex membris, vel juribus expressis, verè considerata sint tanquam extantia, & competentia, ut praesertim occasione evictionis advertitur supra, *d. disc. 32.*

Et in specie super verbo territorii, advertetam idem, quod in locis citatis, & alibi advertitur, & praesertim *sub tit. de servit. disc. 35. & 36.* quod scilicet illud duplex est; unum scilicet publicum, & jurisdictionale, seu dominicale, sicut dictum a jure terendi; & alterum privatum, & utilitarium pro jure fructuum, & emolumentorum, illudque etiam habere potest duplicem dominium in solum pro dire habere respectum, quod scilicet unus potest esse dominus fructuum naturalium, alter vero industrialium; quinimò in eodem dominio publico, & baronali, seu jurisdictionali, dari quoque possunt duo domini in solum, pro eadem diversitate respectum, quia nempe unus sit dominus habitabilis, alter vero dominus exercitii, & fructuum, juxta deducta *d. disc. 61. & 62.*

62. Eodem modo datur dominium ejusdem rei directum, vel utile, five altum, & subordinatum; quinimo ipsummet utile, vel subordinatum, quod consideratur in feudatario, vel emphyteuta, recipit eandem speciem subalternas inter feudatarium, & subordinatum, juxta casus, de quibus supra, disc. 7. & 54. cum seqq. & alibi pluries; ac propterea aliud ejusdem loci territorium privatum, & utilitarium, de quo loquitur prima concessio; & aliud publicum, & jurisdictionale, seu baronale, de quo loquitur secunda, & tertia.

Quia vero occasione devolutionis cujusdam, postea inter istos de Cornea, & illos de Sfortia circa annum 1620. acta fuit lis in Rota, intitulata Chisina Postae, in qua habentur aliquae Rotae decisiones in voluminibus impressis, nempe dec. 390. par. 1. rec. dec. 555. & dec. 664. par. 2. rec. ac etiam habetur consil. 54. Spad. lib. 1.

Hinc scribentes pro Camera diligenter perquirendo informationes, vel positiones disputationum tunc habitatum, magnum fundamentum constituebant in eo, quod in aliquibus informationibus Advocatorum, & Procuratorum istorum de Cornea ad probandum, quod ipsi essent possessores, & domini ex causa onerosa, & correptiva, ultra merita Aseanii deducere utramque summam Camera solutam, primam scilicet scutorum 12. mill. sub Julio, & alteram 15. mil. sub Pio, ideoque inferebant ad transfusionem primae concessionis in secundam; sed pariter istud erat nimium fragile fundamentum, non solum quia hujusmodi assertiones Advocatorum, & Procuratorum in informationibus sunt actus extrajudiciales, absque mandato principalis ad ista afferendum, ideoque juxta quotidianam receptam praxim, juridice in nulla consideratione habentur in ratione confessionis prejudicialis, bene tamen sunt considerabiles pro aliquo adminiculo, sive pro illuminanda mente Judicis ad indagandam aliunde veritatem, adintra eorum, que habemus in terminis tamen fortioribus confessionis factae in articulis, ex deductis disc. 31. de judic.

Tum clarius, quoniam Advocati, & Procuratores affererunt quantum hoc dominium simul unitum constabat, & quae summa soluta essent ad denotandum, quod non essent concessionis lucrative, & sine debita recompensa ad effectum excludendi obstaculum constitutionis revocatione ejusdem Pii IV. de qua in proposito particulariter agit supra, ad disc. 4. sed compatibiliter, & discretè singula singulis congrue referendo, juxta istarum concessionum diversas species, vel naturas.

Obijcebat quoque idem, quod habetur dist. disc. 62. quod scilicet prima concessio continet potius pignus pro mutuo, & consequenter praedicta summa scutorum 12. mill. extenuata fuisse cum fructibus perceptis de jure in sortem imputandis, verum & istud erat nimium fragile fundamentum, tam ex contextu verborum concessionis, juxta eandem ponderationem, de quibus d. disc. 62. quam etiam ex declaratione episcopi Julii, quod ubi intra novennium dicta summa non restitueretur, bona censerentur concessa perpetuo transmissibilia ad heredes, & successores usquequod talis restitutio fieret, ideoque Papa, in quo non datur juris ignorantia, clare agnovit, & declaravit, quod istud non esset creditum extenuabile cum fructibus; sed canonizare voluerit, unde propterea concludendo, quando non ad effectum obiectum facti super declaratione facta in dicto motu proprio reintegrationis, probabilis pro hac parte respondendum veniret, vel quod saltem causa esset honesta concordia digna, ideoque inspicendum fecit, ordinaverit in ejus boni fidei commissum, propterea defendentibus, ex facto de Aseanii preiudicare non poterit.

CAJACEN. SEU FLORENTINA VITAE MILITIAE PRO JACOBO CORSO, CAMERAE APOSTOLICAE CLERICO CUM MARCHIONE FRATRE.

Discurfus pro veritate.

An primogenitus possessor feudi antiqui individui juris Francorum, teneatur praestare vitam militiam fratri secundogenito Clerico, vel diviti, & aliunde provisio.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
2 Quod Clerico debeatur vitamilitia.
3 Contrarium qui teneatur.
4 Clerici sunt incapaces feudorum, & de ratione.
5 Vita militiam debeatur secundogenitis in compensationem exclusionis a successione feudi.
6 De ordine successione feudorum.
7 Quod vita militiam debeatur loco alimentorum.
8 Quando sit procedendum cum stylo ratiocinativo, & quando cum doctrinali.
9 De applicatione ad casum super intelligentia Constitutionis Regni Comitibus.
10 De observantia prescriptiva, & interpretativa.
11 De exclusione Clericorum, de qua supra.
12 De origine Regni Neapolitani ejusque feudis.
13 Clerici possunt militare pro Sede Apostolica, ideoque sunt capaces feudorum Ecclesiasticorum.
14 De paraggio feminarum.
15 Quare vita militiam secundogenitis decernatur.
16 Quare expedit Regi, & baronibus, ut ipsorum baronum secundogenitis sint Clerici, & bene provisio.
17 Quod sufficit punctum esse dubium.
18 An vita militiam debeatur secundogenito diviti, & aliunde provisio.
19 Ad quos effectus inret consideratio, ut vita militiam habeat naturam alimentorum.
20 Dos, & alimenta equiparantur ad effectus auct. res quaerentis.
21 Quod vita militiam, & dos de paraggio debeantur jure actionis.
22 De alia ratione, ob quam vita militiam debeatur etiam provisio.
23 De differentia inter filios privatorum, & magnatum ad hunc effectum.
24 Concludatur.

D I S C. CXXIV.

Defuncto illo Marchione Corsio Florentinæ de quo agitur supra hoc eodem tit. disc. 24. supersubstitibus duobus filiis masculis; cum primogenitus obtinere antiquum feudum Civitatis Cajacen. cum annexis in Regno Neapolitano; secundogenitus vero esset Praelatus, Cameræ Apostolicæ Clericus, nimium dives, beneque provilus, tam de portione paterna hereditatis allodialis, quam de quadam dispositione patris, etiam Praelati; hinc primogenitus pretenfionem excitavit non teneri praestare secundogenito vitam militiam pro dicto feudo, ratione Clericatus, eum excludentis à vita militiam; cum Clerico debeatur solum alimenta ad limites juris communis in praesenti non debita, ex eo quod tanquam dives, ac aliunde provilus, eis non indigeret exhibendo pro dictæ pretenfionis comprobatione quoddam responsum italiano idiomate editum per quendam anonymum Advocatum Neapolitanum, in quo dicebatur, quod licet forte omnes Neapolitani Advocati, qui desuper consulerentur, contrarium responderent, ex eo, quod opinio Clerici favorabilis, magis communi Doctorum calculo sit munita, ac etiam in illis Tribunalibus recepta sit, ex iis, que antiquioribus rebus habentur apud Franch. dec. 20. ubi adden. Aponte de prescript. Provoc. tit. de essen. reg. 8. 4. de Marin. in addit. ad Revert. dec. 501. & resol. 43. lib. 2. atque fatetur Bammacar. in c. Clericus, de feud. defuncti. in decima q. nu. 162. & seq. at cum dicebat, quod in puncto juris verius esset contrarium, juxta opinionem, quam late tueretur, ac veritatem multis mediis esse probare conatur Bammacar. ubi supra, qui admitiendo, quod in Regno altera opinio sit recepta, & indubitata, advertit quod alibi contrarium dicendum veniat, atque in eam quoque inclinare videtur Montan. in leg. Imperialem, §. Praeterea Ducatus, n. 139.

Plura vero argumenta ad id probandum deducuntur per Bammacar. quorum illud videtur potissimum, quod ista vita militiam traditur secundogenitis, ut cum primogenito feudatario militare possint pro servitio Regis; & per consequens, quod debeatur solum illis, qui sint habiles ad militandum in militia seculari, quales non sunt Clerici, qui tanquam milites Christi, prohibentur esse milites seculi, ac deductis in his terminis feudalibus super illorum incapacitate succedendi in feudis, supra hoc eodem tit. disc. 16. & seq. & disc. 54. Et generaliter circa incompatibilitatem militiae secularis cum Clericatu sub tit. de person. disc. 46. & seq. & alibi.

Cum

Cum etenim ista vita militiam per Constitutionem Regni, que incipit, Comitibus, &c. decreta videtur secundogenitis in premium, seu compensationem exclusionis à successione feudi, quoniam juxta antiquam feudorum naturam, de qua supra, disc. 8. etiam in hoc Regno, feuda quamvis titulata, & dignitatis, erant dividua ad formam juris Longobardum, ad eum omnes filii feudatarii defuncti pariformiter in eis succederent, cumque postmodum, sive juxta unam opinionem per Constitutionem Friderici secundi incipientem, sive juxta alteram, per quam prohibetur etiam divisio feudi, quamvis modica, seu verius ob consuetudinem etiam ante dicti Friderici tempora, ut clare probat eadem constitutio Comitibus, &c. per quamdam rationabilem consuetudinem ea redacta essent ad naturam individuum, illamque formam, que dicitur juris Francorum, ut soli primogenito, atque cum ordine primogeniturae deferantur; idcirco in premium exclusionis secundogenitorum ab hac successione, eis delata est ista vita militiam loco propriae portionis subrogata, & per consequens, quod ex regula, seu natura subrogatorum, illa debita esset loco capacibus successione feudi, non autem incapacibus, quales sunt Clerici, cum aliis ponderationibus, & argumentis deductis per Bammacar. ubi supra.

Hoc autem positum, ut non debeatur vita militiam, sed solum debeantur alimenta, juxta dispositionem juris communis, hinc de plano resultare dicebat, ut huic secundogenito diviti ea non debeantur, nimium se diffundendo in quaestione per antiquiores feudistas Regni valde disputata, an scilicet ista vita militiam habeat naturam legitime, quae loco succedat, vel potius naturam alimentorum, pro quibus decreta sit, ac dicebant, quod quamvis apud majores, ista fuerit quaestio involuta, atamen apud moderniores, & in Tribunalibus hodie passim magisque recepta est posterior opinio, ut naturam alimentorum habeat, eorumque loco succedat, dum debeat ad vitam tantum, non autem in proprietate, que transmittitur, ratione alimentorum, non autem legitime, que est quota honorum in proprietate liberè transmissibilibus ad heredes; quamvis extraneos, ex rebus per Carpan. de vita militiam, q. 16. & alios de quibus supra, & infra, & per consequens, quod intrare regula in alimentis debitis jure sanguinis receptissima, ut non nisi in subsidium debeantur, non autem divitiibus, & aliunde provisio, plures desuper cumulado, cum consuetudine superstitatis vitio, auctoritates non necessarias tanquam in principio indubitatum.

Desuper itaque ex parte secundogeniti consultus, respondit in eodem matero, seu italico idiomate, istum modum, seu stylium scribendi discursivum, & ratiocinativum, perquirendo rerum principia, per dictum consulentem adhibuit, esse quidem meo genio gratum, nimiumque commendabilem, ac desiderabilem, utpotè meliorem, & converso autem damnablem, & contemptibilem alterum merè pragmaticum, qui hodie majorem vulgi sequelam habet; verum advertetbam, id intelligendum esse cum terminis habilibus, ut scilicet, cum eadem fide absque alio discursu non procedatur in sola litera, cum aliquorum Doctorum traditionibus, que ex falso principio proveniant, sive ex mala intelligentia ejus, qui fuerit originalis Author aliquid theoreticè, aliis transcriptorio more, unius errorem insequentibus, ad instar testium de auditu ab uno, qui vel non dixerit, vel mendax, ut minus informatum convincatur, ad eum traditio repugnet legibus, vel earum certis principiis, & rationibus; sive quod doctrina sit in suo casu vera, malè autem, juxta consuetum pragmaticorum errorem, alteri diverso casti applicata, & ad quem effectum bene distinguendi casus pro congrua legum, & auctoritatum applicatione partis discursivæ, seu ratiocinativæ, non solum commendabilis, & opportuna, sed omnino necessaria videtur, ut latius advertitur disc. 35. de judic. & alibi.

Id autem non poterat adaptari ad hunc punctum, utpotè pendente ab interpretatione legis particularis, seu localis, nempe dictæ Constitutionis incipienti, Comitibus, &c. que in verbis de omnibus filiis loquitur, nulla facta distinctione, an sint Clerici, vel Laici, five, an divites, respectivè occupatae, longo temporis decursu, sub diversis dominationibus supremis ex auctoritate Sedis Apostolicæ possessæ fuerunt per Normandos, Romanorum Pontificum adversus Graecos Schismaticos, ac etiam in intestinis Schismaticibus accerrimos defensores, & fautores, usquequod in saeculo duodecimo, prius ex concessione Anacleti Antipapae, postmodum verò ex altera concessione, vel approbatione Innocentii Secundi, erectæ fuerunt in Regnum, concessum in feudum

speciem limitationis, que odiosa potius, atque in dubio excludenda, quam favorabilis est, juxta alterum vulgatum axioma, frequenter in hac materia insinuatum, super quo multa colligit Barbof. axiom. 98. ac propterea, cum apud utriusque Regni antiquos, medios, & modernos, & quod magis in Tribunalibus, per adè longum temporum intervalla, ita pluries judicatum fuerit, exindeque longissima, & inconcussa proderit observantia; hinc proinde sequitur, quod non veretur in eo damnablem quidem casum, in quo contra principia juris, vel contra humanum dicuntur, more eorum, qui ad manus attrahuntur, & vadunt, quo alter eos ducit, in hanc sententiam deveniendum sit ex sola vi traditionis, quia sic dicat Mathus, & Martinus; sed quia legem dubiam, ita idem Legislator pro organum suorum Tribunalium, ac sapientum fuerit interpretatus, atque ita inducto judicandi stylo, qui in ambiguis, & expressis non decisis articulis vim legis habere dicitur adinstar consuetudinis, vel non usus, seu usus contrarii, habilis ad derogandum etiam legibus claris, & expressis, ex rebus d. disc. 73. de judic. ubi de hac materia deferendi legibus, & auctoritatibus in judicando, ac etiam disc. 21. eodem tit. ubi de materia prescriptivis.

Multò igitur magis ista observantia sine dubio attendi debet, dum non agitur de illa formali prescriptiva, que apta est derogare legi clarae, & expressae, sed de altera interpretativa legis dubiae, que oppositam naturam habet, dum prescriptio requisita non exigit, atque favorabilis, potius quam odiosa, censenda est, juxta distinctionem frequentem in omni materia insinuatam, praesertim verò & magis ex proposito, d. disc. 21. de judic. inter observantiam prescriptivam, & interpretativam; quinimo in praesenti, ut supra, non agitur de interpretatione legis dubiae, sed potius de exclusione illius dubietatis, quam in lege clara, & generali, aliqui Interpretes inducere voluerunt ideoque sine dubio huic observantiae longè major favor assitit.

Præterea, ubi etiam seclusis rerum judicatarum, & magis communi Interpretum auctoritate, articulus tanquam novus, & indecussus ex integro disputandus esset; adhuc tamen, etiam cum sensu veritatis, advertetbam probabiliter censendam esse eandem opinionem, quam nonnulli majores magis communitè amplexi sunt, atque Tribitalia receperunt, cum praedicta subsequuta praxi, & diuturna observantia; siquidem perquirendo rerum principia, qua tenus pertinet ad qualitatem Clericatus, de per se, contradiçione ab altera divitiarum, & provisionis, aliunde sequages alterius opinionis procedendo cum legibus, vel consuetudinibus feudalibus generalibus, consuetum rerum praesuppositum incapacitatis Clericorum ex juribus rebus supra, disc. 16. & seq. & disc. 54. istoque praesupposito retento, tanquam certo, ex illo arguunt, atque ad alias inferant consequentias; verum in hoc consistit fallacia, quoniam licet verum sit, quod in hoc Regno Clerici sint hodie incapaces successione feudorum, quinimo cuiuslibet exercitii jurisdictionis Laicalis absque Regia concessione, vel dispensatione, ex pluribus insinuat in praecedentibus hoc eodem titulo, & praesertim d. disc. 16. & seq. atamen id potius provenit ex legibus, vel styli particularibus ipsius Regni, quam ex vi legum, seu Constitutionum generalium feudalium; tum quia illæ procedunt propriè quando agatur de feudis, habentibus onus servitii personalis, non autem ubi servitium sit reale, quod à Clerico, æquè ac à Laico commodè praestari potest, ex rebus d. disc. 54. dum servitium feudale praestari singulis annis, in ea pecuniaria solutione, que ibi adhibetur dicitur, & de qua agitur in hoc tit. in supplemento, disc. 121. unde propterea in eodem Regno, ac in altero Siciliae ultra contra eadem leges, vel consuetudines feudales, famine fuerunt quodam habitate, cum aliqua irrationabili, & fortè iniqua exorbitantia, de qua supra, disc. 13.

Tum etiam quia si rerum principia quoque perquirere volumus, illæ regiones, vel provinciae, ex quibus hodie Neapolitanum Regnum constituitur, ac etiam insula Sicilia post dissolutionem antiqui Imperii Romani in Italia per Longobardos, Graecos, & Saracenos, respectivè occupatae, longo temporis decursu, sub diversis dominationibus supremis ex auctoritate Sedis Apostolicæ possessæ fuerunt per Normandos, Romanorum Pontificum adversus Graecos Schismaticos, ac etiam in intestinis Schismaticibus accerrimos defensores, & fautores, usquequod in saeculo duodecimo, prius ex concessione Anacleti Antipapae, postmodum verò ex altera concessione, vel approbatione Innocentii Secundi, erectæ fuerunt in Regnum, concessum in feudum

dum Rogerio Primo, vel Secundo, & de quo tempore usus illorum feudorum, de quo agunt præfata leges feudales, non invaluerat, saltem in his partibus, in quibus licet adessent aliquæ inferiores, & subordinatæ dominationes Civitatum, & oppidorum, ac locorum habitatorum; at tamen erant iura illius alioquin subordinatæ, quod etiam hodie est in praxi in baroniis, & domicelliis status Ecclesiastici, & in aliis Italiae partibus, ut in præcedentibus pluries advertitur, ideoque vetus usus feudorum iuxta dictas leges feudales prodiit post dictam erectionem in Regnum, quia nempe Reges ceperunt sibi constituere milites qualitates primi ordinis, sive cum huiusmodi concessionibus remunerari ceperunt milites emeritos, & sic postquam Regnum redactum fuerat ad esse feudi Ecclesiæ, cuius sunt capaces Clerici, & personæ Ecclesiasticæ, ob Ecclesiasticam qualitatem domini directi, ex pluries relatis in præcedentibus; & per consequens æquivalens est supponere incapacitatem nativam Clericorum, ex antiqua, & intrinseca natura feudorum de tempore, quo prodiit dicta Constitutio Comitibus, &c. quoniam licet hodie absoluta, & certa sit eorum incapacitas, ut supra; at tamen id potius provenit ex styli, & consuetudinibus postmodum introductis ob illas contingencias, quæ apud mediocriter versatos in historiam note sunt, dum alias subfeuda habeant eandem naturam feudi principalis.

Et quamvis in eadem Constitutione Comitibus, ac etiam in aliis Constitutionibus Regum successorum, seu Germanorum, qui Normandis successerunt, (& à quibus potius quam à primis probabilis est hunc feudorum, vel subfeudorum usum irrepississe) supponatur in feudatariis qualitas militaris, cum irrevocabiliter tunc esse personale, ad huc non commutatum in reale, non per hoc tamen resultat inhabilitatio Clericorum, quoniam illi prohibentur militare pro Papa, & Sede Apostolica, ex insinuatione in præcedentibus, ac etiam *sub tit. de pens. disc. 46. c. 1. q. 1. dum militando pro Rege adversus Schismaticos, & Græcos, sive adversus Saracenos infideles, aut adversus alios, qui Regnum, vel aliquas eius partes occupare vellent, ita dicentur militare pro Papa, & Sede Apostolica, domina directæ, sub Rege tanquam eisdem Sedis feudatario majori, & milite, seu militum Ducæ, & Capitaneo generali, & per consequens male constituitur dictum præsuppositum antiqua, & nativæ incapacitatis Clericorum, ex qua inferatur ad regulam subrogatorum.*

Potissimum quia prædicta Constitutio Comitibus, &c. in hac parte vitæ militiæ secundogenitis debita, & in altera paragi præstanti fortioribus, ut ejus contextus probat, dicenda non est lex omnino nova, quæ tunc statuat, vel concedat de novo, sed potius loquitur præsuppositivè, tanquam de re prius introducta.

Uterius attendis eisdem legibus feudaliibus, fortius vitæ attenta qualitate naturalis, sine dubio magis incapaces feudorum, magisque inhabiles erant femine, quam Clerici, unde propterea si prædicta subrogatorum regula, vel ratio inferre deberet, feminis debita non esset dos de paragio, & tunc contrarium est absolutum, ut supra, *disc. 26. c. 108. c. 107. de Dote, disc. 146.*

Advertebam item eundem discursum præfati consentiens continere manifestam contradictionem, dum occasione agendi de alio puncto, ut secundogenito, tanquam diviti, & aliunde provio, vita militiæ non deberet, probatur (& bene) verius esse, quod vita militiæ non habeat naturam successioneis, vel portionis hereditariæ, minimeque naturam legitimæ, dum nullatenus tangit proprietatem, sed solum habeat naturam alimentorum; ergo male intrat regula subrogatorum, cum potius verius sit, quod jus antiquæ successioneis omnium filiorum ad formam juris Longobardorum fuerit habitum in consideratione de tempore, quo immutata feudorum natura, illa creta fuerunt ad formam individuum juris Francorum, ut scilicet in quandam recompensam ita favore secundogenitorum in genere statum sit, eo modo, quo per quamplurima statuta Italiae feminarum exclusiva, super earum dotatione dispositum habemus, sive juxta illam compensationem, quam jus novissimum civile dedit patri in usufructu, quando ille sustulit majora jura, quæ habebat, cum filiis.

Ponderando etiam eandem qualitatem Regni, quod esset feudum Ecclesiæ ad alium effectum, quod scilicet ita mediât illi barones, qui revera potius sunt subfeudatarii, essent milites, & Vallalli Papæ, ac Sedis Apostolicæ, ob ejus referentiam in adjacenti Romana Civitate, eidem Regi, ejusdemque baronibus expedit, ut secundogeniti

in statu Clericali, & Prelatio apud ipsum dominum directum assistant, tanquam pacificè in aula militantes pro eodem Rege, ut ejus jura tuerentur, ejusque servitio assistant, & adhareant, idque frequenter sequitur cum longè majori profectu, & servitio Regis, quam si essent laici milites in castris, dum istud servitium in Curia Papæ, est continuum, ac omni tempore, tam pacificè, quam belligerè; alterum verò est nimium rarum, & accidentale, dum commotum servitio personalis in reale cum solutione ad hæc, superest solum hodie obligatio servitii personalis in magnis, & nimium urgentibus necessitatibus, quando ipse Rex, vel ejus Vicarius personaliter sit in castris.

Ex his itaque fortè melioribus, & solidioribus, quam ex aliis merè legalicis, ac debilitatis ponderationibus delatis ab eodem Bammacar. ubi supra, & aliis, ac etiam in moribus aliorum Regnorum, & principum, super eadem vita militiæ explicari solita sub nomine appanagii, etiam Clericis præstari solita, negari non posse advertebam quin opinio Clericis favorabilis, abstrahendo à rebus judicatis, & ab observantia, esset nimium probabilis, vel saltem dubia, ut propterea à tot rebus judicatis, atque à tam diuturna pacifica observantia nullatenus recedendum esset.

Quo verò ad aliud punctum, quod secundogenitus esset etiam dives, & aliunde provio; advertebam, quod ubi retentis terminis alimentorum, quæ officio Judicis debita sint subsidiariè filiis, & descendentes, qui aliunde provio non sint, tunc nulla dignoscitur differentia inter Clericos, & Laicos, sed cum omnibus pariformiter procedendum esset; idemque in paragio debito feminis, juxta terminos *auth. res. qua. c. commun. de legat. de quibus sub tit. de dote, disc. 145.* & in aliis pluries; & tamen, tam in vita militiæ, quam in paragio, contrarium de pluro est receptum, ex his, quæ habentur supra *disc. 26. c. 108.* ac etiam *de tit. de Dote, disc. 146.* ubi etiam de hac materia paragi, sub dotis ex feudis.

Neque ex eo quod magis receptum sit, quod vita militiæ habeat potius naturam alimentorum, quam legitime, vel portionis, resultat consequentia, quod regulari debeat juxta terminos, & naturam alimentorum, ex dispositione juris, & miserationis gratia debitorum officio Judicis, cum id solum petatur diversis effectibus; unum scilicet, ut non tangatur proprietas feudi, quod ita divisionem patitur; alterum, ut non transmittatur ad hæredes, præterquam in decursu annualitatis, ab quo eo quod pro eis feudum patitur in proprietate divisionem, vel otus reale, cum ita remaneat potius debitum personale ipsius feudatarii; & tertium, ut non dentur illi fructus, qui debentur ex legitima, vel portione hereditaria, quod quid sit quoad illud interesse, quod pro quocumque debito indifferenter possit à morare regulari, vel irregulari, in eo Regno practicitur abque necessitate illius specialis justificationis aliorum requistorum, quæ desideratur in Curia cum filiis effectibus.

Ac etiam quia si id verum esset, neque per pauperem masculam præditi possent vita militiæ, vel per pauperem feminam præditi possent dos de paragio, quando feudum acquisitum fuisset à transversali, juxta terminos *d. auth. res. qua. æque procedentes in dote, ac in alimentis, ut advertitur eod. disc. 145. de Dote, ac etiam supra ad materiam Bullæ baronum disc. 79. c. 89. & alios relatos per Boss. de alim. c. 8. §. 1. n. 3. c. 1. q. 1. & per Marin. resol. 45. libr. 2. c. supra, disc. 108. c. alibi.*

Siquidem cum dicta Constitutio Comitibus, tam vitam militiam, quam paragiagium decernat; exinde sequitur, ut deberi dicantur potius jure actionis vel conditione ex lege quam miserationis gratia, & officio Judicis; & per consequens non dicuntur subsidiaria, juxta distinctionem, de qua per Tiraq. de prim. n. 75. n. 3. c. 1. q. 1. & alios relatos per Boss. de alim. c. 8. §. 1. n. 3. c. 1. q. 1. & per Marin. resol. 45. libr. 2. c. supra, disc. 108. c. alibi.

Eaque quoque nimium congrua accedente ratione adaptabili tam filiis feudatariarum in dicto Regno, quam etiam omnibus secundogenitis Principum, Ducum, & Marchionum, & aliorum Magnatum, vel domicellorum, habentium dominium publicum in figura Principis, vel baronis Civitatum, Oppidorum, & Villarum, quamvis jure alio dii veri, & proprii, sive illius impropii, ut in Italia frequenter practicitur in Statu Ecclesiastico, quod scilicet nimium asperum, ac durum videtur, ut illi, qui nati, & educati sunt filii Principum, aut Magnatum, vel baronum, reduci debeant ad petenda sola alimenta subsidiaria ad limites necessitatis, juxta speciem illorum, quæ debentur miserationis gratia; & deoque

deoque cum patiantur infortunium exclusionis à successione Principum, vel baronia, obtinere debeant istam modicam recompensam, ut cum aliquo splendore se sustentare valeant; ac etiam fortius pro publico bono, ut ita scilicet, vel per viam Prelaturæ in Curia Romana, vel per aliam viam militiæ, sive aliam apud magnos Principes, aut etiam per viam Hierosolymitanæ Religionis possint, quando bene provisi sint, facilius viam illi ferre, ac ad consequendos honores, & Dignitates, ut quotidiana praxis docet; ideoque plura urgent, quæ in hoc genere secundogenitorum excludant dictum modum, cum quo proceditur in alimentis subsidiariis.

Atque hinc sequitur, ut magna differentia sit inter secundogenitos possessores antiquæ primogenituræ privatæ, quibus nulla lex, vel consuetudo deferat hanc vitam militiam, vel appanagium, unde propterea solum, quando sint de descendentes, eis competat dictum subsidiarium beneficium *auth. res. qua. c. istum casum in quo lex, vel consuetudo generaliter, ac indefinite aliquam deferat honestam provisionem.*

Atque ex his etiam pro veritate concludebam, quod in puncto juris nulli probabilis fundamentum ista primogeniti præsentio innixa esset, quod melius consilium pro eodem primogenito esset recurrere ad fratris secundogeniti utpote bene provisi benevolentiam, ut supponebatur, promptam, ac de facili practicabilem in remissione in toto, vel in parte.

MUTINEN. SEU &c. FEUDORUM,

Responsum, suppressis nominibus.

An facultas pro dominum directum concessa feudatario alienandi, vel disponendi etiam in extraneos, vel agnatos, qui acquirere nollent, aliquod jus necessariæ successioneis dictis agnatis tribuat, sive ad quem effectum eorum mentio facta censetur; & aliqua de prælatione, seu jure protomifcos.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 De materia retractus prelativi, seu juris protomifcos.
- 3 Verba, quæ præsupponunt, non disponunt.
- 4 Facultas alienandi, quando est pro majori expressione ejus quod inest, non alterat.
- 5 Ad quid hujusmodi expressio fieri solet.
- 6 De eadem prælatione ex æquitate.

DISC. CXXV.

Um quidam nobiles fratres, possidentes aliqua feuda Imperialia dividua ad formam juris Longobardorum cum facultate ab Imperatore obtenta, liberè alienandi, vel disponendi, juxta non infrequenter usum feudorum existentium in illis Italiae extremitatibus, quæ sunt versus montes, ipsi verò prudenter decreverint, pro eorum conservatione ligare, erigendo de super primogenituram, juxta similes casus, de quibus supra, *disc. 9. c. 10. & 44. c. 45.* in aliis, super eadem erectione obtinuerunt assensum Imperialem, in quo præscribitur, ut ultimus de lineis in ista conventionali primogenitura comprehensus, liberam habeat facultatem alienandi, seu aliis disponendi, etiam in extraneos, agnatis acquirere nollentibus; cum autem ultimus linearem dictorum feudorum possit fore, prolem adhuc non habens, crederet posse in eo dari casum, hinc suppressis nominibus, solumque transmissa partem illam investituræ super ejus interpretatione requisitus fuit, an scilicet, & quale jus per d. verba agnatorum mentionem facientis, eis questum esset, vel competere, quod d. liberam alienandi, vel disponendi facultatem impediret.

Respondi quod, aut ultimus intendebat per ultimam voluntatem, vel etiam inter vivos gratuitam facere dispositionem; & tunc ex hujusmodi verbis nulla resultaret restrictio, nullumque jus agnatis competere, quoniam ubi etiam dicta verba apta essent inducere favore agnatorum prælationem in concursu extraneorum per quandam speciem prælationis, vel juris protomifcos rigorosi, vel aequitativi, de quo supra, *disc. 36. c. 1. q. 1. & 110.* at tamen illud intelligitur juxta genericam naturam retractuum sanguinis, vel vicini-

tatis, aut consortii, & similibus, puta iniquitatis, vel census in causa alienationis ex causa onerosa, & correctiva, vel indifferenti, aded ut importet, an alienatio in unum, vel in alterum fiat, secus autem ubi, ex causa lucrativa ratione affectionis naturalis, vel conjunctionis sanguinis; quomodo etiam ex causa onerosa, & correctiva, quæ particularem habeat rationem, adeo ut ille, cui retractus competat, præferre non possit, id quod præferat ille, cui alienatio fiat, ex pluries deductis in sua sede retractuum *sub tit. de ferro, & præferunt disc. 73. 76. c. 88.* ubi de transactione, vel de permutatione.

Ubi verò indifferentem alienationem onerosam, & correctivam facere vellent, ad eum nil interesset, an in unum, vel in alterum fiat; & tunc quatenus per antiquam investituram isti agnati aliquod jus non haberent proprie vocacionis, dicebam, quod de stricta juris censura neque possent hanc prælationem prætere, cum illa generaliter extra casum in jure expressos non competat, ex deductis supra *d. disc. 36.* illudque jus protomifcos, quod est peculiare feudorum, procedat solum in feudis antiquis pacti, & providentia favore illorum agnatorum, quibus necessaria successio debita est, juxta rationes, & ponderationes, de quibus *d. disc. 36. c. 1. q. 1.*

Neque verba hujus ultimi assensus aliquod jus necessariæ prælationis, multò verò minus necessariæ successioneis importare posse respondi, cum stare viderentur potius præsuppositivè, quam dispositivè, ideoque intrat propositio, sepius deducta, quod verba præsuppositiva non inducant dispositionem. Potissimum verò circa jus necessariæ successioneis, per quod ista libera facultas impediretur; tum quia id contineret manifestam contradictionem, tum etiam quia improbabile, ac fatuum est, supponere casum, quod agnati obtinere volentes feuda jure successioneis, illa nollent acquirere.

Ponderando etiam, quod facultas liberè disponendi ultimo concessa, non proveniebat ex isto assensu, tanquam nova gratia, & concessione tercio præjudiciali, ad eum intraret ejus stricta, & rigorosa interpretatio, sed solum obtento principaliter hoc assensu pro approbatione primogenituræ ad effectum tollendi difficultates, de quibus supra, *d. disc. 9. c. 10.* ista fuit expressio ejus, quod de jure intrat, stante præfata antiqua facultate per hujusmodi novam erectionem restricta, quæ per cessationem oblatuli, vel restrictionem ad suam primævam causam, vel naturam rediret, juxta ea, quæ habemus in bonis indifferenter liberè dispositionis, in quibus erigatur primogenitura, vel fidei commissum ad favorem certi generis, quoniam ea defecta bona remanent libera in sua natura, tanquam per cessationem impediti; ac etiam habemus in materia jurisdictionis, quod est de iure regulari natura hereditarium, si efficiatur familiarie cum restrictione ad certam familiam, vel certam lineam, quoniam ea defecta, redit ad primævam naturam, cum similibus.

Prudenter autem curatum fuit fieri hanc expressionem ejus, quod de jure inesse, ad tollendam hujusmodi de qua supra, *disc. 44. c. 45.* ne per erectionem hujusmodi Primogenituræ, restrictæ ad certas lineas, præditi possent novatio antiquæ nature feudorum, ut propterea devolutionis locus fieret, istamque dixi mihi videri germanam interpretationem; adhuc tamen dixi, quod prædicta verba viderentur esse aliquid considerationis, vel operationis favore agnatorum, ut scilicet in casu indifferenter alienationis ita facilius intraret illa casuativa prælatio, quæ consideratur supra, *disc. 87. c. 1.* in aliis, super eadem erectione obtinuerunt assensum Imperialem, in quo præscribitur, ut ultimus de lineis in ista conventionali primogenitura comprehensus, liberam habeat facultatem alienandi, seu aliis disponendi, etiam in extraneos, agnatis acquirere nollentibus; cum autem ultimus linearem dictorum feudorum possit fore, prolem adhuc non habens, crederet posse in eo dari casum, hinc suppressis nominibus, solumque transmissa partem illam investituræ super ejus interpretatione requisitus fuit, an scilicet, & quale jus per d. verba agnatorum mentionem facientis, eis questum esset, vel competere, quod d. liberam alienandi, vel disponendi facultatem impediret.

ROMANA PECUNIARIA PRO CREDITORIBUS MONALDENSIUM CUM MONTISTIS. ET CREDITORIBUS ANCHAJANIS.

Causa disputata in Congregatione baronum.

Ac creditores debitoris decocti, cuius patrimonio positum fuit sub concursu in Congregatione baronum, volentes venire in concursu generali, sed separantes bona pecuniaria, ex quorum causa eorum creditum proveniat, possint prætere eorum fructuum, vel suppletionem ex reliquo patrimonio universali adversus posteros.

